

Bank of Kazakhstan

Қазақстан Ұлттық Банкінің

Хабаршысы

- 1 Шетел валюталарының ресми бағамдары
- 2 Қазақстан экономикасы қаржы секторының ағымдағы жай-күйі
- 10 Нормативтік құқықтық актілер

«Қазақстан Ұлттық Банкінің Хабаршысы»

редакторы:

Ақышев Д.Т.– Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Төрағасының орынбасары;

редактордың орынбасары:

Терентьев А. Л. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің директоры;

кеңес мүшелері:

Орлов П.Е.– Зерттеулер және стратегия департаментінің кәсіпорындар мониторингі басқармасының бастығы; Мадиярова Ә.Қ. – Төлем жүйелері департаментінің төлем жүйелерін қадағалау басқармасының бастығы; Сарсенова Н.В.- Заң департаменті директорының орынбасары;

Сәрсенбаева А.И. – Қызметкерлермен жұмыс жүргізу департаментінің аударма және мемлекеттік тілді ендіру басқармасының бас маман-аудармашысы;

шығарылымға жауапты:

Шабанова Н.Н. – Ұйымдастыру жұмысы, сыртқы және қоғамдық байланыстар департаментінің қоғамдық байланыстар басқармасының бас маманы.

Тел: 8 (727) 330-24-52

Құрылтайшы – Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі РММ
050040, Алматы қ.,
«Көктем-3» ықшам ауданы, 21

Басылым ҚР Баспасөз және бұқаралық ақпарат істері жөніндегі ұлттық агенттігінде
1997 жылғы 24 ақпанда № 432 тіркелді

Шығарылым кезеңдігі – айына 2 рет
Жылына жалпы шығарылымы – 24 нөмір
Бір шығарылымның таралымы – 100 дана

1995 жылдан бастап шығарылады

“Асыл кітап” Баспа үйі ЖШС
050009, Алматы қаласы
Абай даңғылы, 143
тел. +7 (727) 3 94 41 67

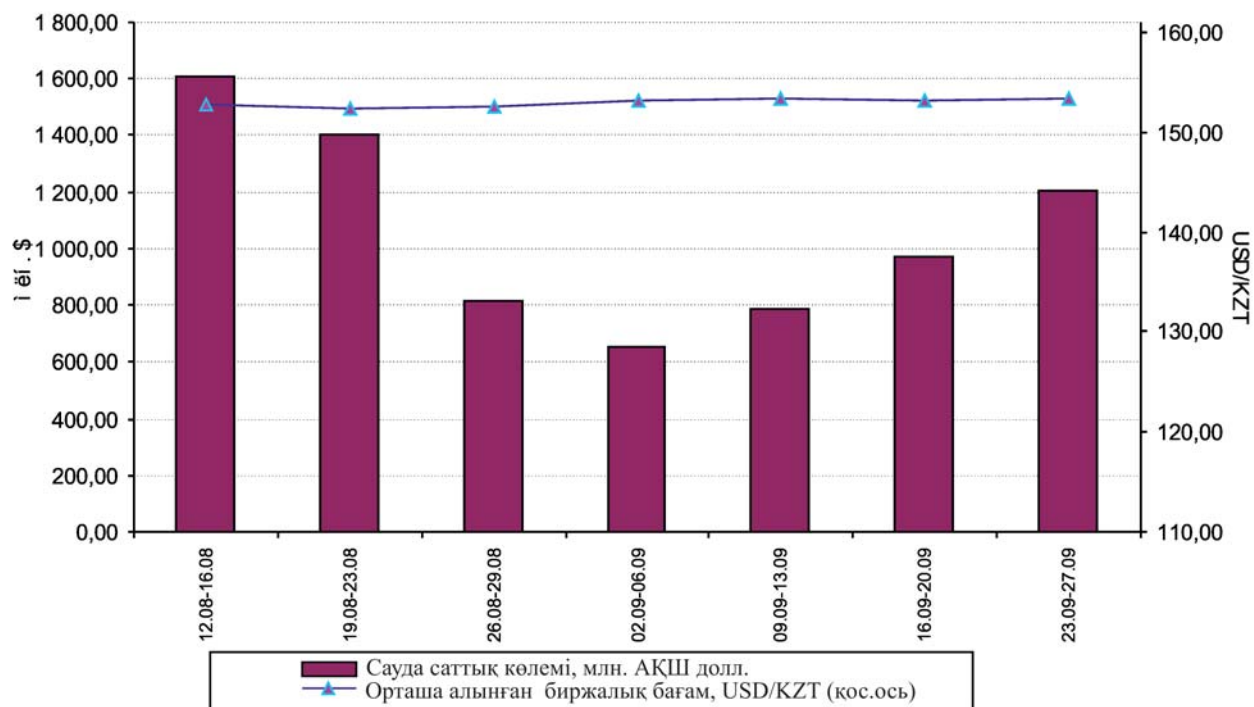
2013 жылғы шетел валюталарының ресми айырбастау бағамдары

	17.09	18.09	19.09	20.09	21- 23.09	24.09	25.09	26.09	27.09	28- 30.09	Қыркүйек
Австралия доллары	AUD	143,53	143,03	143,58	145,54	144,28	143,34	143,31	144,43	143,37	141,92
Ағылшын фунт стерл.	GBP	244,46	243,93	244,91	245,76	245,49	244,38	245,40	246,61	246,82	242,45
Белорусь рублі	BYR	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
БРАЗИЛИЯ РЕАЛЫ	BRL	67,28	67,14	68,06	70,01	69,60	69,49	69,84	69,04	68,49	67,32
венгер форингі	HUF	0,68	0,68	0,69	0,70	0,70	0,69	0,69	0,69	0,69	0,68
I Гонконг доллары	HKD	19,78	19,77	19,79	19,73	19,74	19,72	19,79	19,82	19,82	19,76
дат кронасы	DKK	27,46	27,47	27,47	27,82	27,77	27,67	27,78	27,85	27,83	27,41
БАӘ дирхамы	AED	41,76	41,75	41,78	41,65	41,68	41,63	41,78	41,84	41,84	41,72
АҚШ доллары	USD	153,38	153,33	153,45	152,97	153,08	152,90	153,45	153,67	153,62	153,24
Еуро	EUR	204,75	204,79	204,83	207,47	207,06	206,29	207,11	207,59	207,56	204,40
Канада доллары	CAD	149,09	148,66	149,01	150,07	148,81	148,61	148,75	149,11	148,85	147,85
қытай юані	CNY	25,06	25,05	25,07	24,99	25,01	24,98	25,08	25,11	25,12	25,04
Кувейт динары	KWD	540,64	540,47	540,70	539,39	541,11	540,47	541,84	542,81	542,81	539,29
қырғыз сомы	KGS	3,12	3,13	3,14	3,13	3,12	3,12	3,14	3,15	3,15	3,13
Латвия латы	LVL	291,65	291,61	291,73	295,48	294,95	293,98	295,10	295,75	295,63	291,17
Литва литі	LTL	59,30	59,35	59,33	60,10	59,99	59,75	59,99	60,14	60,11	59,21
Малайзия ринггиті	MYR	46,65	47,20	47,46	48,60	48,40	47,53	47,63	47,83	47,62	47,10
Молдова лейі	MDL	12,01	11,98	11,97	12,20	11,97	11,93	11,93	11,94	11,89	11,99
Норвег кронасы	NOK	25,98	26,00	25,93	26,49	26,14	25,79	25,52	25,64	25,67	25,67
Польша злотыйы	PLN	48,80	48,61	48,44	49,65	49,14	48,83	49,16	49,19	49,11	48,25
Сауд Аравиясының риялы	SAR	40,90	40,88	40,92	40,79	40,82	40,77	40,92	40,98	40,98	40,86
Ресей рублі	RUB	4,75	4,74	4,75	4,84	4,82	4,79	4,80	4,78	4,73	4,70
СДР	XDR	232,98	233,61	233,81	233,17	234,82	234,26	234,79	235,47	235,36	233,12
Сингапур доллары	SGD	121,70	121,56	121,87	123,02	122,64	121,87	122,22	122,49	122,37	121,22
тәжік сомониі	TJS	32,66	32,16	32,43	32,57	32,11	32,07	32,18	32,23	32,22	32,26
I түрік лирасы	TRY	76,81	76,57	76,61	78,47	77,74	76,56	76,50	76,43	75,42	75,99
өзбек сумы	UZS	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
украин гривнасы	UAH	18,76	18,74	18,79	18,70	18,70	18,69	18,76	18,78	18,83	18,78
Чех кронасы	CZK	7,96	7,95	7,95	8,06	8,03	7,96	8,00	8,04	8,10	7,93
Швед кронасы	SEK	23,54	23,67	23,75	24,22	24,17	23,94	23,90	23,96	23,96	23,57
Швейцар франкі	CHF	165,66	165,60	165,71	168,25	168,26	167,95	168,48	168,92	169,31	165,68
Оңтүстік Африка ранды	ZAR	15,71	15,59	15,61	15,90	15,72	15,48	15,58	15,45	15,20	15,35
100 Оңтүстік Корея вонасы	KRW	14,18	14,15	14,19	14,28	14,29	14,24	14,25	14,29	14,30	14,13
I жапон йенасы	JPY	1,55	1,55	1,55	1,55	1,54	1,54	1,56	1,56	1,56	1,54

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ ҚАРЖЫ СЕКТОРЫНЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ

1. ВАЛЮТА НАРЫҒЫ

	Кезең соңындағы ресми бағам	Кезеңдегі орташа алынған биржалық бағам, кезең үшін		Қазақстан қор биржасының сауда-саттық көлемі
	USD/KZT	USD/KZT	%*	млн. \$
02.09-06.09	153,07	153,13	0,43	655,20
09.09-13.09	153,37	153,39	0,17	786,75
16.09-20.09	152,97	153,23	-0,10	968,95
16.09.2013	153,29	153,35	0,04	106,40
17.09.2013	153,38	153,38	0,00	189,85
18.09.2013	153,33	153,45	0,08	248,55
19.09.2013	153,45	152,98	-0,31	250,25
20.09.2013	152,97	153,05	0,05	173,90
23.09-27.09	152,90	153,36	0,08	1 207,30
23.09.2013	153,08	152,99	-0,06	231,85
24.09.2013	153,02	152,99	-0,02	321,30
25.09.2013	152,90	153,67	0,50	272,15
26.09.2013	153,45	153,59	0,09	184,00
27.09.2013	153,67	153,76	0,06	198,00

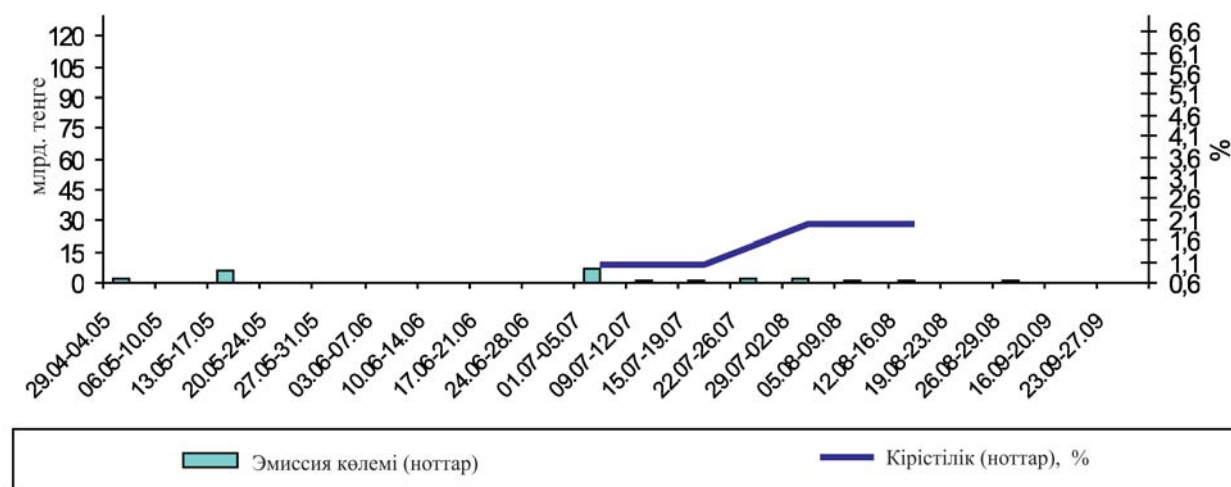

2. МЕМЛЕКЕТТІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР НАРЫҒЫ

Мемлекеттік бағалы қағаздардың бастапқы нарығы

	сұраныстың ұсыныстан артуы, есе	сұраныстың қанағаттандырылуы, %	кезендегі орташа тиімді кірістілік, %	қанағаттандырылған сұраныс көлемі млрд. теңге
Қаржы министрлігінің МБҚ				
22.07-26.07	4,71	25,49	3,84	12,0
29.07-02.08	5,89	13,45	0,30	21,4
05.08-09.08	1,20	56,54	3,98	18,4
12.08-16.08	1,50	58,05	6,14	27,0
19.08-23.08	1,24	67,43	5,52	25,1
26.08-29.08	-	-	-	-
02.09-06.09	0,13	100	4,04	2,0
09.09-13.09	0,52	100	6,00	7,8
16.09-20.09	0,29	68,66	6,11	6,0
23.09-27.09	0,16	91,17	6,56	1,8
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноттары				
22.07-26.07	0,16	100	1,51	1,6
29.07-02.08	0,15	100	1,99	1,5
05.08-09.08	0,10	100	1,99	1,0
12.08-16.08	0,07	100	1,99	0,7
19.08-23.08	-	-	-	-
26.08-29.08	0,05	100	1,99	0,5
02.09-06.09	-	-	-	-
09.09-13.09	-	-	-	-
16.09-20.09	-	-	-	-
23.09-27.09	-	-	-	-

Теңгемен номинирленген МБҚ нарығы

Айналыстағы мемлекеттік бағалы қағаздар (дисконтталған құны бойынша)

	Көлемі млн.теңге				оның ішінде ҚҰБ ноттары
	барлығы	оның ішінде Қаржы министрлігінің МБҚ			
		ұзақ мерзімді	орташа мерзімді	қысқа мерзімді	
12.07.13	3 154 461,79	2 404 745,92	601 694,25	106 921,43	41 100,19
19.07.13	3 164 949,79	2 419 971,56	601 694,25	106 921,43	36 362,54
26.07.13	3 178 549,25	2 419 971,56	613 705,56	106 921,43	37 950,70
02.08.13	3 199 724,88	2 434 971,56	613 705,56	113 315,95	37 731,81
09.08.13	3 206 319,36	2 434 971,56	628 507,24	104 113,66	38 726,91
16.08.13	3 218 154,38	2 461 986,20	618 507,24	104 113,66	33 547,29
23.08.13	3 243 248,29	2 466 280,11	639 307,24	104 113,66	33 547,29
29.08.13	3 243 745,79	2 466 280,11	639 307,24	104 113,66	34 044,79
06.09.13	3 245 740,65	2 466 280,11	641 302,10	104 113,66	34 044,79
13.09.13	3 252 529,70	2 473 069,16	641 302,10	104 113,66	34 044,79
20.09.13	3 257 272,26	2 477 811,72	641 302,10	104 113,66	34 044,79
27.09.13	3 241 462,29	2 479 661,89	641 302,10	104 113,66	16 384,65

3. ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЕУРОНОТТАР НАРЫҒЫ

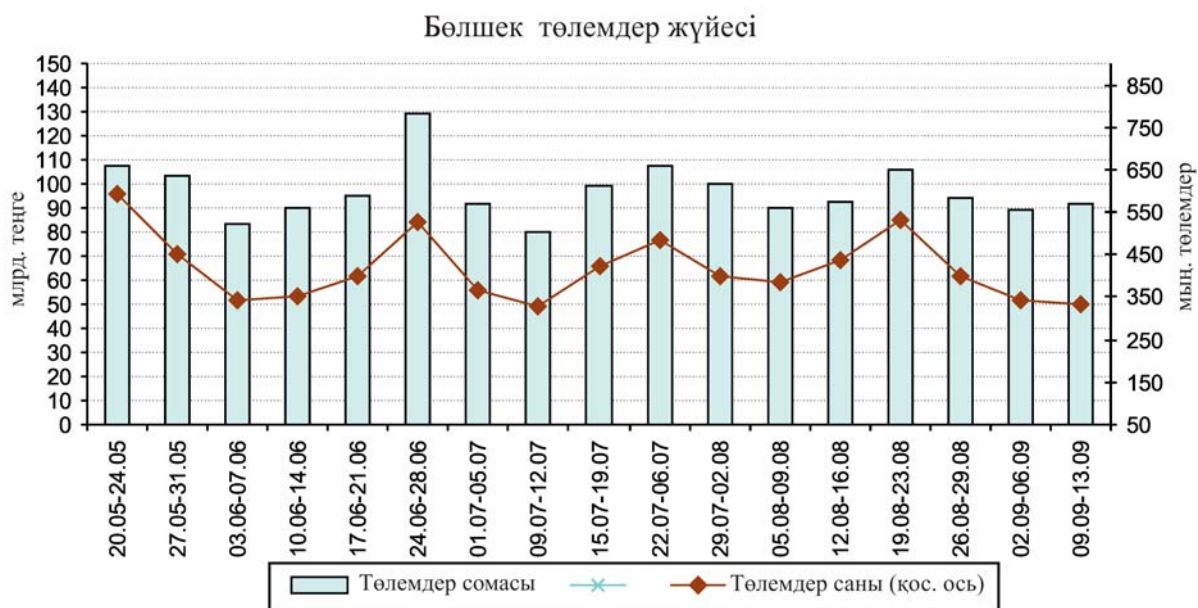
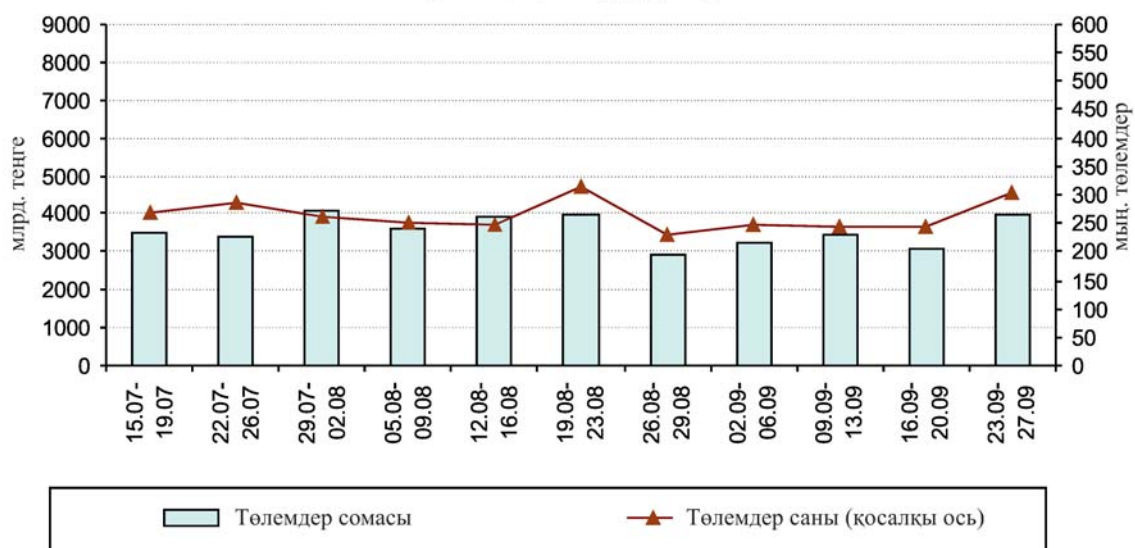
	2003 ж. шығарылым
Шығару кезіндегі кірістілік	7,637
23.09.2013	5,032
24.09.2013	5,508
25.09.2013	5,913
26.09.2013	6,153
27.09.2013	6,113
<i>эмиссия басынан бері</i>	-1,524
<i>апта үшін</i>	1,081

4. ТӨЛЕМ ЖҮЙЕЛЕРІ

	БААЖ			БТЖ		
	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемінің өзгеруі %	Саны, мың	Көлемі, млрд. теңге	Көлемінің өзгеруі %
16.09-20.09	244,7	3 094,7	90,2	373,3	95,7	104,4
23.09-27.09	304,6	3 990,1	128,9	487,8	108,1	112,8

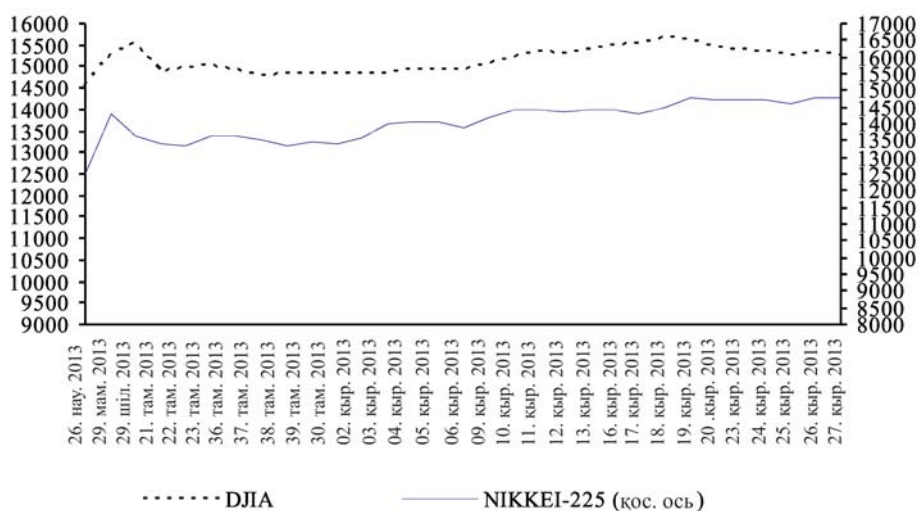
Банкаралық ақша аудару жүйесі

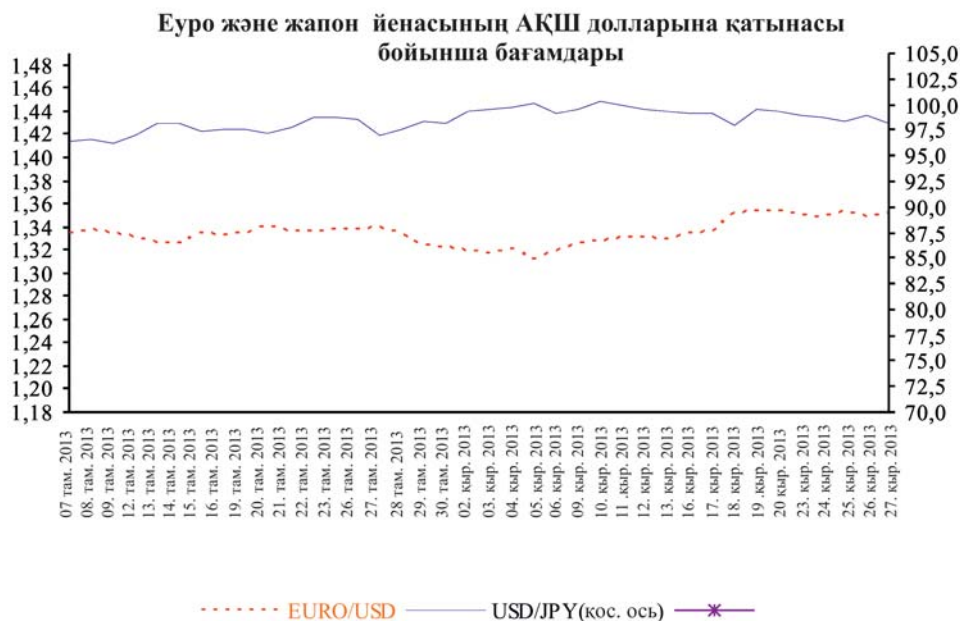
5. ӘЛЕМДІК ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ТАУАР НАРЫҚТАРЫ

Биржа	Индекс	Тармақтардағы мәні		Өзгеруі	
		20.09.2013	27.09.2013	кезең үшін	2001ж. желтоқсаннан бастап
АҚШ	Dow Jones	15 451,09	15 258,24	-1,25%	50,52%
Жапония	Nikkei 225	14 742,42	14 760,07	0,12%	40,00%
Германия	DAX	8 675,73	8 661,51	-0,16%	67,86%
Ұлыбритания	FTSE	6 596,43	6 512,66	-1,27%	25,28%
Гонконг	Hang Seng	23 502,51	23 207,04	-1,26%	103,01%

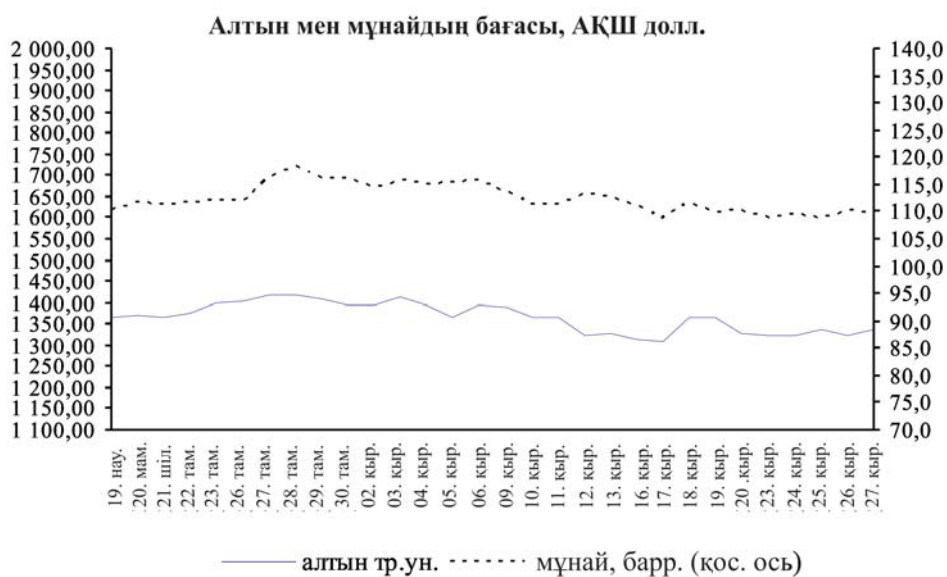
Dow Jones және Nikkei 225 индекстерінің динамикасы

Бағамы	Мәні		Өзгеруі	
	20.09.2013	27.09.2013	кезең үшін	2001ж. желтоқсаннан бастап
USD/JPY	99,35	98,22	-1,14%	-25,09%
GBP/USD	1,6007	1,6139	0,82%	11,20%
EUR/USD	1,3524	1,3522	-0,01%	52,70%
USD/RUR	31,59	32,17	1,85%	5,50%

Тауарлар	Өлшем бірлігі	Бағасы, АҚШ долл.		Өзгеруі	
		20.09.2013	27.09.2013	кезең үшін	2001ж. жел. бастап
алтын	тр.ун.	1326,1	1336,7	0,80%	383,16%
мыс	метр.тонна	7 256,5	7 286,0	0,41%	398,89%
мырыш	метр.тонна	1 834,0	1 871,0	2,02%	142,51%
мұнай	баррель	110,19	109,39	-0,73%	438,87%
астық	тонна	237,45	249,12	4,91%	147,00%

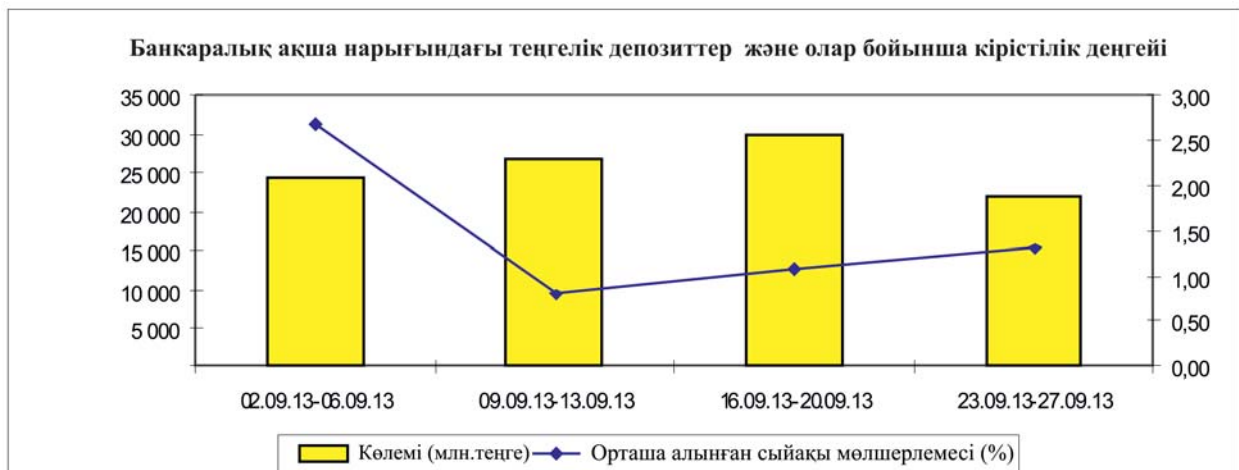

6. БАНКАРАЛЫҚ АҚША НАРЫҒЫ

Екінші деңгейдегі банктердің қысқа мерзімді банкаралық депозиттері бойынша мәліметтер

	Резидент банктер				Резидент емес банктер			
	1 айға дейін		1 айдан астам		1 айға дейін		1 айдан астам	
	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орналас- тырылған депозиттер көлемі*	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)	Орна- лас- тырыл- ған депо- зиттер көлемі *	Орташа алынған сыйақы мөлшер- лемесі (%)
02.09.13-06.09.13								
KZT	23 400 000	2,58	750 000	6,00	0	0	0	0,00
USD	45 000	0,06	0	0,00	2 517 987	0,23	2 068	0,32
EURO	0	0,00	0	0,00	410 750	0,08	500 000	0,19
RUR	0	0,00	0	0,00	4 116 000	5,65	0	0,00
09.09.13-13.09.13								
KZT	26 800 000	0,80	0	0,00	0	0	0	0,00
USD	28 000	0,07	25 000	0,10	2 009 827	0,07	1 700	0,12
EURO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 808 000	5,69	100 000	7,30
16.09.13-20.09.13								
KZT	28 300 000	0,81	1 550 000	5,60	120 000	6	0	0,00
USD	16 000	0,25	0	0,00	2 186 272	0,06	23 100	5,05
EURO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	3 101 000	5,76	450 000	7,12
23.09.13-27.09.13								
KZT	19 800 000	0,71	1 250 000	8,00	1 000 000	5	0	0,00
USD	27 000	0,29	20 000	2,00	1 769 253	0,06	1 080	0,50
EURO	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
RUR	0	0,00	0	0,00	2 625 000	5,87	0	0,00

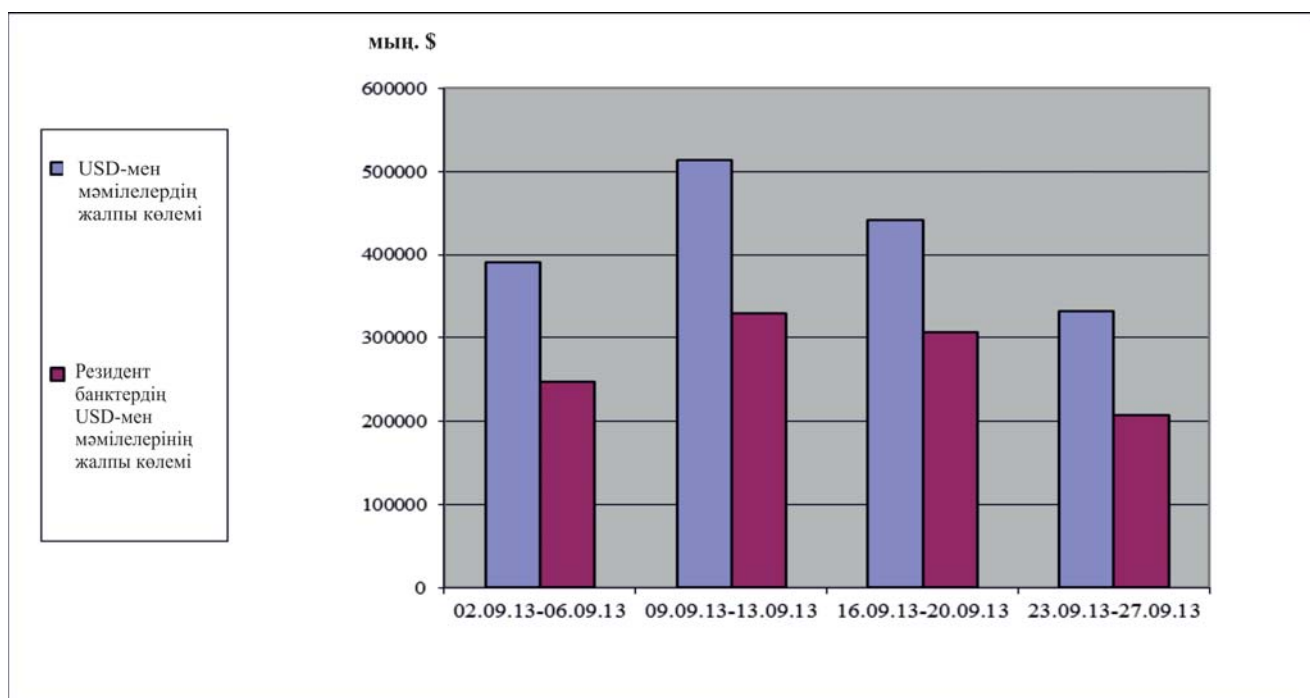
*- валюта мың бірлігі

1.1. Биржадан тыс банкаралық валюталық операциялар (сату)

Кезеңдер, валютаның түрлері	Мәмілелердің жалпы көлемі (валюта мың бірлігі)	оның ішінде резидент банктер		Орташа алынған мәміле бағамы, бір валюта үшін теңгемен	олардың ішінде: резидент банктер
		(валюта мың бірлігі)	% *		
02.09.13-06.09.13 USD RUB EUR	390 781 36 400 3 121	247 710 36 400 3 121	63,4 100,0 100,0	153,09 4,59 202,29	153,12 4,59 202,29
09.09.13-13.09.13 USD RUB EUR	513 102 50 400 2 104	329 730 50 400 1 904	64,3 100,0 90,5	153,40 4,67 203,11	153,39 4,67 203,05
16.09.13-20.09.13 USD RUB EUR	441 364 6 000 635	306 380 6 000 635	69,4 100,0 100,0	153,21 4,82 206,19	153,19 4,82 206,19
23.09.13-27.09.13 USD RUB EUR	331 382 17 000 4 445	207 555 17 000 4 441	62,6 100,0 99,9	153,36 4,75 207,46	153,32 4,75 207,46

*резидент банктер мәмілелерінің жалпы мәмілелер көлеміне үлес салмағы

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ**

Алматы қаласы

2013 жылғы 25 ақпан

№ 75

Сақтандыру резервтерін құру қағидаларын бекіту туралы

«Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» (Салық кодексі) 2008 жылғы 10 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексіне, «Сақтандыру қызметі туралы» 2000 жылғы 18 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Сақтандыру резервтерін құру қағидалары (бұдан әрі - Қағидалары) бекітілсін.

2. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары үшін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитетіне Қағидалардың 1, 2, 3-қосымшаларына сәйкес тоқсан сайынғы ақпаратты ұсынуды белгілесін.

Ақпарат есеп деректердің түзетілмейтіндігін қамтамасыз ететін электрондық тасымалдағыштағы Microsoft Office Excel форматта есепті тоқсаннан кейінгі айдың бесінші жұмыс күні Астана қаласының уақыты бойынша сағат 18.00-ден кешіктірмей ұсынылады.

3. Осы қаулының 31-тармақ осы қаулы қолданысқа енгізілгеннен кейін жасалған шарттарына қолданылады.

4. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі және 2012 жылғы 1 қаңтардан бастап туындаған қатынастарға қолданылады.

*Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігімен 2013 жылғы 31 шілдеде келісілген
Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2013 жылғы 28 тамызда
№ 8669 тіркелген*

*Сақтандыру резервтерін құру
қағидалары*

Осы Қағидалар «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы» (Салық кодексі) 2008 жылғы 10 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес әзірленді және сақтандыру резервтерін құру тәртібін белгілейді.

1. Жалпы ережелер

1. Осы Қағидалардың мақсаттары үшін мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) актуарлық әдістер - сақтандыру резервтерін есептеген кезде актуарий пайдаланатын есептеудің экономикалық-математикалық әдістері;

2) еңбек сіңірілмеген сақтандыру сыйлықақысы - сақтандыру сыйлықақысының сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша сақтандыру қорғау қолданылуының есептеу күнінен кейінгі кезеңіне қатысты бөлігі;

3) есептеу күні - сақтандыру резервтері есептелетін күн;

4) индекстеу ставкасы - сақтандыру ұйымының төлемдерін жоғарылататын ставка;

5) келтірілген күтілетін құны - пайыздық ставкасын және сақтандыру сыйлықақысын (жарналарының) есептеу күні мен келіп түскен күні не сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша, өлімнің, мүгедектіктің, науқас болу ықтималын қамтитын және олардың негізінде есептелген еркек және (немесе) әйел жынысты тұлғалардың болашақ өмір сүру ұзақтығымен байланысты шамаларды қамтыған кестелерді (бұдан әрі - өлім-жітім, науқастық, мүгедектік кестелері) пайдалана отырып, сақтандыру төлемін жүзеге асыру күні арасындағы уақыт кезеңін ескере отырып есептелген (дисконтталған) сақтандыру сыйлықақыларының (сақтандыру жарналарының) не сақтандыру төлемдерінің, не шығыстардың күтілетін (ықтимал) құны;

6) келтірілген шығындар - есепті күнге сақтандыру ұйымының жүзеге асырылған төлем сомасы және реттелмеген шығындары;

7) нетто-сыйлықақы (бөліп төлеу кезіндегі нетто-жарналары) - актуариймен актуарлық әдістер негізінде бағаланған, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы өзінің тек сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының өзге шығыстарын жабуды ескермей сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша міндеттеме қабылдағаны үшін төленуі тиіс ақша сомасы;

8) резервтік базис - өмірді сақтандыру және аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру резервтері шамасына әсер ететін параметрлер мәндерінің жиынтығы;

9) реттелмеген шығын - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына сақтандыру төлемін жүзеге асыру бойынша мәлімделген талап:

сақтандыру төлемі жүзеге асырылмаған немесе толық көлемде жүзеге асырылмаған сақтандыру (қайта сақтандыру) шартына сәйкес;

сақтандыру (қайта сақтандыру) шартын бұзу нәтижесінде сақтандыру сыйлықақыны қайтарған кезде;

10) сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесі - сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша цедентке комиссиялық сыйақы төлеуге байланысты міндеттемелерді және қайта сақтандырушыдан орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша орнын толтыруға жатпайтын өзге өтеулерді қоспағанда, есептеу күніне қайта сақтандырушының сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша міндеттемелерінің бір бөлігі;

11) сақтандыру резервтерін құру бойынша шығындар - есепті кезеңнің басынан бастап аяғына дейінгі кезеңде сақтандыру резервтерінің сомасын ұлғайту;

12) сақтандыру резервтері мөлшерін төмендетуден түскен кірістер - есепті кезеңнің басынан бастап аяғына дейінгі кезеңде сақтандыру резервтерінің сомасын азайту;

13) сақтандыру резервтерінде қайта сақтандырушының үлесін құру бойынша кірістер - есепті кезеңнің басынан бастап аяғына дейінгі кезеңде сақтандыру резервтерінде қайта сақтандырушының үлесін ұлғайту;

14) сақтандыру резервтерінде қайта сақтандырушының үлесін төмендетуден түскен шығыстар - есепті кезеңнің басынан бастап аяғына дейінгі кезеңде сақтандыру резервтерінде қайта сақтандырушының үлесін төмендету;

15) сақтандыру сыйлықақысы - сақтанушыдан (қайта сақтанушыдан) сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша алуға есептелген сақтандыру сыйлықақысы;

16) таза сақтандыру сыйлықақысы - қайта сақтандырушының үлесі есептелмеген сақтандыру сыйлықақысы;

17) тарифтік базис - өмірді сақтандыру және аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру тарифтерінің шамасына әсер ететін параметрлері мәндерінің жиынтығы.

2. Сақтандыру резервтерін есептеу үшін қажетті ақпаратқа қойылатын талаптар

2. Сақтандыру резервтері сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымымен сақтандыру резерві түріне қарай әрбір сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша және әрбір сақтандыру сыныбы бойынша жеке қалыптастырылады. Сақтандыру резервтерінің есептеуі, кейінгі тәуекелдерді қайта сақтандыруға қарамастан, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының барлық жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша қабылдайтын міндеттемелерінің көлемі ескеріле отырып жүргізіледі.

3. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы сақтандыру резервтердің есептеуін:

1) қолданыстағы сақтандыру шарттары мен қайта сақтандыруға қабылданған шарттарын есепке алу журналында;

2) қайта сақтандыруға берілген шарттарды есепке алу журналында;

3) шығындарды есепке алу журналында;

4) төлемдерді есепке алу журналында;

5) сақтандыру шарттарын және «өмірді сақтандыру» саласында сақтандыру қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қайта сақтандыруға қабылдаған қолданыстағы шарттарды есепке алу журналында;

6) қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру сыныбы бойынша қолданыстағы аннуитет шарттарын есепке алу;

7) «өмірді сақтандыру» саласында сақтандыру қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қайта сақтандыруға қабылдаған шарттарды есепке алу журналында;

8) «өмірді сақтандыру» саласында сақтандыру қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының шығындарын есепке алу журналында;

Журналдар электронды түрде, осы Талаптардың 1, 3-қосымшаларына сәйкес жүргізіледі.

3. Сақтандыру резервтерінің құрылымы

4. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының қалыптастыруы міндетті болып табылатын сақтандыру резервтері мыналарды қамтиды:

1) таппаған сыйлықақылар резерві (бұдан әрі - ТСР) - есептеу күнінен кейінгі сақтандыру қорғаудың қолданылуы кезеңіне қатысты, келесі есепті кезеңдерде туындауы мүмкін төлемдерді қамтамасыз ету жөніндегі міндеттемелерді орындауға арналған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақының бөлігі (таппаған сыйлықақы);

2) орын алмаған шығындар резерві (бұдан әрі - ОАШР) - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының есептеу күніне орын алмаған, бірақ келешекте сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты қолданыста болу кезеңінде болуы мүмкін сақтандыру жағдайлары бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелері;

3) шығындар резервтері:

орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві (бұдан әрі - ОМШР) - сақтандыру (қайта

сақтандыру) ұйымының есепті кезеңде немесе оның алдындағы кезеңдерде орын алған, басталуы фактісі туралы заңда немесе шартта белгіленген тәртіппен сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымымен есепті кезеңде немесе оның алдындағы кезеңдерде мәлімделмеген сақтандыру жағдайларына байланысты туындаған шығындарды реттеу бойынша шығыстарды қоса алғандағы сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру жөніндегі міндеттемелерінің бағалауы болып табылады;

мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар резерві (бұдан әрі - МРШР) - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының есеп беру күніне шығындарды реттеуге шығыстарды қоса алғандағы сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша орындалмаған немесе толық орындалмаған міндеттемелерінің бағалауы болып табылады. Сақтандыру шығындарын реттеу шығыстары - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына, сақтандыру жағдайларына байланысты туындаған, сақтанушының мүліктік мүдделеріне келтірілген залалдың (зиянның) мөлшерін бағалауға және төмендетуге байланысты сараптамалық, консультациялық және өзге қызмет көрсетулерді төлеу үшін қажетті ақша қаражатының сомасы.

5. Теріс мәнді сақтандыру резервтерінің мәні нольге айналады.

4. «Жалпы сақтандыру» саласы

ЕСР, ОМШР, МРШР есептеу

6. ЕСР есептеуі әрбір сақтандыру шарты бойынша жеке жүргізіледі.

7. ЕСР шамасын есептеу үшін пропорция әдісі қолданылады.

8. Пропорция әдісі бойынша ЕСР әрбір шарт бойынша есептелген еңбек сіңірілмеген сыйлықақыларды қосу арқылы анықталады.

Пропорция әдісімен еңбек сіңірілмеген сыйлықақы есепті күнге сақтандыру қорғаудың аяқталмаған қолданылу мерзімінің (күнмен) сақтандыру қорғаудың барлық қолданылу мерзіміне (күнмен) қатынасына шарт бойынша сақтандыру сыйлықақының көбейтіндісі ретінде әрбір шарт бойынша анықталады:

$$ЕСР = СС \times \left(\frac{T_1 - T_2}{T_1} \right)$$

мұнда:

СС - сақтандыру сыйлықақысы;

T_1 - сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша сақтандыру қорғау қолданылатын күндер саны;

T_2 - сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы басталған сәтінен бастап есептеу күніне дейін (қоса алғанда) өткен күндер саны.

9. ОМШР есептеуі әрбір сақтандыру сыныбы бойынша жеке жасалады. ОМШР жалпы шамасы барлық сақтандыру сыныптары бойынша есептелген ОМШР қосу арқылы анықталады.

10. ОМШР есептеуі мынадай актуарлық әдістермен (төлемдер не келтірілген шығындар негізінде үшбұрыштар әдістері) жүзеге асырылады:

1) тізбекті баспалдақ әдісі бойынша инфляцияға түзетумен және инфляцияға түзетусіз.

Тізбекті баспалдақ әдісі - есепті немесе алдыңғы есепті кезеңдерде болған сақтандыру жағдайлар бойынша сақтандырушының сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша міндеттемелерді бөлу әдісі.

Тізбекті баспалдақ әдісіндегі бөлу сақтандыру ұйымының төлемдерімен жасалынады.

Инфляцияға түзетумен тізбекті баспалдақ әдісіндегі төлемдер инфляция көрсеткішіне ұлғаяды.

2) Борнхюттера-Фергюсон (Bornhuetter-Ferguson) әдісі.

Борнхюттера-Фергюсон әдісі төлемдермен (төленген шығындармен) және (немесе) келтірілген шығындармен және келешектегі шығындардың күтілетін шамасын анықтау арқылы есептелетін тізбекті баспалдақ әдісімен негізделеді.

Келешектегі шығындардың күтілетін шамасы еңбекпен өтелген сыйлықақының және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2006 жылғы 25 наурыздағы № 83 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4218 тіркелген) бекітілген Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының шығындылықты

сипаттайтын коэффициенттерін есептеу ережесіне сәйкес анықталатын қайта сақтандырушының үлесі ескерілген шығындылықты сипаттайтын коэффициентінің көбейтіндісіне тең.

3) Мак әдісі.

Мак әдісі сақтандыру ұйымының төлемдерімен есептелетін баспалдақ әдісімен негізделеді, бұл ретте келешектегі шығындардың күтілетін шамасы Қағидалардың 2-қосымшасының 4-нысанына сәйкес сызықтық регрессия негізінде айқындалады.

Осындай әдіс қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру сыныбы бойынша ОМШР есептеу үшін қолданылады.

Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру сыныбы бойынша ОМШР Мак әдісімен есептеу мүмкін болмаса, ОМШР Қағидалардың 16-тармағының талаптарын ескере отырып осы тармақта көрсетілген кез келген басқа да актуарлық әдіспен есептеледі.

11. Актуарий Қағидалардың 10-тармағында көзделген актуарлық есептеу әдістерінің негізінде ОМШР мөлшерін анықтау туралы шешім қабылдайды.

12. Сақтандыру ұйымының сақтандыру сыныбы бойынша қызметін үш жылдан кем жүзеге асырған жағдайда не Қағидалардың 10-тармағында көрсетілген әдістер бойынша ОМШР есептеу үшін деректер жеткіліксіз болған жағдайда, ОМШР есептеу күнінің алдындағы соңғы он екі айда сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша есептелген сақтандыру сыйлықақы сомасының 5 (бес) пайызынан кем еместі құрайды.

13. ОМШР Қағидалардың 10-тармағында көрсетілген әдістер бойынша есептелгенде, актуарий, ОМШР мөлшерін есептеудің таңдаған әдісі туралы негіздемесін ұсынады. ОМШР Қағидалардың 12-тармағына сәйкес есептелген жағдайда актуарий ОМШР есептеу үшін деректердің жеткіліксіздігі туралы негіздемені ұсынады.

14. Қағидалардың 13-тармағында көрсетілген негіздемелер актуариймен тоқсан сайын есепті тоқсаннан кейін келетін айдың бесінші жұмыс күні Астана қаласының уақыты бойынша сағат 18.00-ден кешіктірілмейтін мерзімде ұсынылады.

15. Ипотекалық сақтандыру сыныбы бойынша ОМШР шамасы сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша есептеу күнінің алдындағы соңғы он екі айда есептелген сақтандыру сыйлықақының 60 (алпыс) пайызынан кем еместі құрайды.

16. Актуарий сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының пайда алушының еңбекке жарамдылығы дәрежесінің ұзартылуын қайта куәландыруға және (немесе) жоғалтуға, денсаулығының нашарлауына байланысты міндеттемелерінің ұлғаюын жүзеге асырады және Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2001 жылғы 20 сәуірдегі № 120 қаулысымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 1532 тіркелген) бекітілген Сақтандыру нарығында актуарийлік қызметті жүзеге асыру, актуарийлік қызметті жүзеге асыруға лицензия беру, қолданылуын тоқтату және одан айыру, актуарийлердің біліктілік емтиханын тапсыру, тәуелсіз актуарийді тарту, тәуелсіз актуарийдің актуарлық есептердің шынайылығын тексеру нәтижесін қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі уәкілетті мемлекеттік органға беру тәртібі туралы ережеге сәйкес берілетін актуарлық қорытындыда (бұдан әрі - актуарлық қорытынды) көрсетілетін осы сомаға ОМШР өсіреді.

Актуарий мынадай себептер бойынша:

еңбекке жарамдылығын жоғалтқан адамдардың күтілетін өмір ұзақтығының төмендеуі;

еңбекке жарамдылығын жоғалтқан адамдардың кәсіби ауруларының жоқ болуы;

еңбекке жарамдылығын жоғалтқан адамдардың өндірістік орта факторларының зияндылығы мен қауіптілігі көрсеткіштері бойынша еңбек жағдайларының жақсаруы;

еңбекке жарамдылығын жоғалтқан адамдар орындайтын жұмыс көлемінің, оның күрделілігі мен шиеленісушілігінің азаюы;

еңбекке жарамдылығын жоғалту дәрежесі қайта куәландырылғаннан кейін төмендеуі бойынша актуарлық қорытындыда еңбекке жарамдылығын жоғалту ұзақтығының төмендеуі мүмкіндігіне негіздемелер болған жағдайда сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының пайда алушының еңбекке жарамдылығы дәрежесін қайта куәландыруға және (немесе) ұзартуға, денсаулығының нашарлауына байланысты міндеттемелерінің ұлғаю сомасын төмендетеді.

Актуарий ОМШР Қағидаларға сәйкес Мак әдісімен есептеген жағдайда сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының пайда алушының еңбекке жарамдылығы дәрежесін қайта куәландыруға және

(немесе) ұзартуға, денсаулығының нашарлауына байланысты міндеттемелерінің ұлғайтуын жүзеге асырмайды.

17. МРШР әрбір сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша жеке жүргізіледі. МРШР шамасы барлық сақтандыру шарттары бойынша есептелген МРШР қосу арқылы анықталады.

18. МРШР есептеу:

1) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы сақтандыру жағдайы басталғаны туралы өтініш алған және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдаған кезде МРШР төлем мөлшерінде қалыптастырылады;

2) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы сақтандыру жағдайы басталғаны туралы өтініш алған және сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім болмаған жағдайда МРШР мәлімделген және құжаттамалық расталған шығынның мөлшерінде белгіленеді. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымында шығынның мөлшері туралы жеткілікті ақпарат болмаған жағдайда МРШР сақтандыру төлемі үшін жеткілікті, бірақ осыған ұқсас шарттар топтамасы бойынша жасалған, төленген талаптардың орташа мәнінен кем емес белгіленеді.

19. МРШР сомасы мәлімделген талаптар бойынша сақтандыру төлемдерінің мөлшерін қарауға және реттеуге тікелей байланысты, актуариймен есептелетін болжанған шығыстар сомасына ұлғаяды.

20. Есеп беру күніне реттелмеген шығын сақтанушы өзіне кез келген қол жетімді тәсілмен не Қазақстан Республикасының міндетті сақтандыру түрлері туралы заңдарында және (немесе) шартта көзделген тәртіппен сақтандыру жағдайы басталғаны туралы хабарлаған сәттен бастап шығындарды есепке алу журналында тіркеледі.

21. МРШР есептелген шамасы сақтанушының (қайта сақтанушының) есептеу күніне сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымына сақтандыру сыйлықақыларын (сақтандыру жарналарын) төлеу бойынша берешегі сомасына кемітіледі.

22. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы шығын жөнінде мәлімделген күннен бастап ол бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылған не сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім шығарған не сақтанушы ол бойынша сақтандыру төлем алудан жазбаша бас тартқан күнге дейін (қайсы күн ертерек басталуына орай) МРШР мөлшерін қалыптастырады.

5. «Өмірді сақтандыру» саласы

23. Сақтандыру қызметін «өмірді сақтандыру» саласында жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру резервтерін есептеу актуарлық әдістер пайдаланып орындалады.

24. Сақтандыру қызметін «өмірді сақтандыру» саласында жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру резервтерін есептеу сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы сақтандырылушының қайтыс болуы тәуекелін жаппайтын жағдайда, сондай-ақ:

1) жинақтаушы емес өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру);

2) жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру);

3) сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды бастау мерзімдері есептеу күнінен кейін келетін аннуитет;

4) сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды бастау мерзімдері есептеу күніне дейін келетін аннуитет шарттарының жеке түрлері бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының инвестициялық кірісінде сақтанушының қатысуымен өмірді сақтандыру шарттарын қоспағанда, актуариймен әрбір сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша жеке жүргізіледі.

25. Сақтандыру қызметін «өмірді сақтандыру» саласында жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының жазатайым жағдайлардан сақтандыру сыныбы бойынша және ауырған жағдайдан сақтандыру сыныбы бойынша сақтандыру резервтерін есептеу актуариймен Қағидалардың 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 және 22-тармақтарына сәйкес жүзеге асырылады.

26. Сақтандыру резервтерін есептеу сақтандыру шарттарының талаптарын ескере отырып, резервтік базис негізінде жүзеге асырылады.

27. Резервтік базис сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары талаптарының айырмашылығы ескеріліп, атап айтқанда сақтандыру жағдайларының тізбесіне, қолданылу мерзіміне, сақтандыру жарналарын төлеу тәртібі мен мерзіміне, сақтандыру төлемдерінің мерзіміне, сондай-ақ сақтандыруға қабылданатын тәуекел дәрежесіне объективті әсер ететін өзге факторларға қарай белгіленеді.

28. Резервтік базис мынадай параметрлерді қамтиды:

1) жылдық тиімді пайыздық ставка;
2) сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы сақтандыру резервтерін есептеу үшін пайдаланатын өлім-жітім, науқастық, мүгедектік кестелері;

3) сақтандырушының сақтандыру шарттарын қамтамасыз ету бойынша болашақ шығыстардың (іс жүргізу бойынша болашақ шығыстардың) абсолюттік шамасы немесе үлесі, сондай-ақ сақтандыру сомасынан сақтандыру төлемдерін пайызбен жүзеге асыруға арналған шығыстар үлесі (бұдан әрі - шығыстар көрсеткіштері);

4) сақтандыру төлемдерін индекстеу ставкалары.

29. 2011 жылғы 1 қаңтардан бастап зейнетақы аннуитеті шарттары бойынша және «Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» 2005 жылғы 7 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жасалған аннуитет шарттары бойынша резервтік базис параметрлерінің мәндері тарифтік базиске қарағанда консервативті болып табылатын жағдайды қоспағанда, тарифтік базис параметрлерінің мәндеріне сәйкес келеді. Мынадай резервтік базис Тарифтік базиске қарағанда консервативті базис болып саналады:

1) резервтік базистің жылдық тиімді пайыздық ставкасы, тарифтік базистің жылдық тиімді пайыздық ставкаға қарағанда төмен;

2) резервтік базистің өмірді сақтандыру шарттары бойынша өлім-жітім, науқастық, мүгедектік кестесінің коэффициенттері тарифтік базистің барлық жас ерекшеліктері бойынша тиісті кестесінің коэффициенттерінен жоғары;

3) резервтік базистің аннуитеттік сақтандыру шарттары бойынша өлім-жітім, науқастық, мүгедектік кестесінің коэффициенттері тарифтік базистің барлық жас ерекшеліктері бойынша тиісті кестесінің коэффициенттерінен төмен;

4) резервтік базистің әкімшілік шығыстарының ставкасы тарифтік базистің тиісті ставкасынан жоғары;

5) резервтік базистің индекстеу ставкасы тарифтік базистің индекстеу ставкасынан жоғары.

30. Сақтандыру резервтерін есептеген кезде актуарий:

1) егер сақтандыру валютасы шетел валютасы болып табылса 4 (төрт) пайыздан;

2) егер сақтандыру валютасы шетел валютасы болып табылса, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі шығарған, кем дегенде он жыл айналыста болу мерзімі бар мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша купон ставкасының орташа мөлшерінен артық емес, бірақ 6 (алты) пайыздан жоғары емес жылдық тиімді пайыздық ставкасын пайдаланады.

Қабылданған тиімді пайыздық ставкаға сәйкес резервтердің есеп айырысуы барлық қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша жүргізіледі.

31. Актуарий сақтандыру резервтерін есептеу кезінде егер сақтандыру (қайта сақтандыру) шартымен индекстеу көзделсе, 6 (алты) пайыздан кем емес мөлшерде индекстеу ставкасын пайдаланады.

32. Өлім-жітім, науқастық, мүгедектік кестесін таңдау сақтандыру шарты бойынша сақтандыру тәуекелінің ерекшелігін ескере отырып, сақтандырылушының және (немесе) сақтанушының сипаттары негізінде жүргізіледі.

33. Резервтік базистің параметрлері әрбір параметр бойынша негіздемелер қоса беріле отырып, актуарлық қорытындыда көрсетіледі.

Сақтандыру (қайта сақтандыру), аннуитет шарттары бойынша ОАШР, ОМШР, МРШР есептеу

34. Өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша ОАШР есептеу күніне қолданыстағы барлық өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша орын алмаған шығындар резервтері сомасы ретінде есептеледі.

35. Жеке өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша ОАШР мынадай шамалардың ең жоғарғы шамасына тең болады:

1) $ОАШР = ТККк + ТМККк + ОШККк - СЖКкк$,

мұнда:

ТККк - сақтандыру (қайта сақтандыру) шартының талаптарына көзделген сақтандыру төлемдерінің келтірілген күтілетін құны;

ТМККк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру төлемдерінің мөлшерін қараумен,

реттеумен, анықтаумен тікелей байланысты шығыстардың келтірілген күтілетін құны;

ОШКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының іс жүргізумен байланысты операциялық шығыстардың келтірілген күтілетін құны;

СЖКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы есептеу күнінен кейін алуы тиіс сақтандыру жарналарының (бір жолғы төлеу кезінде - сақтандыру сыйлықақының) келтірілген күтілетін құны;

2) ОАШР 2 = ТКкк - СНЖКкк,

мұнда:

ТКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) шартының талаптарында тек сақтандыру жағдайы басталуына ғана көзделген сақтандыру төлемдерінің келтірілген күтілетін құны (сақтандыру шартында көзделген кезеңі өткен соң жүзеге асырылатын сақтандыру төлемі есептелмегенде);

СНЖКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы есептеу күнінен кейін, өзінің тек сақтандыру жағдайдың басталуына байланысты сақтандыру төлемдерін (сақтандыру шартында көзделген кезеңі өткен соң жүзеге асырылатын сақтандыру төлемі есептелмегенде) жүзеге асыру бойынша ғана міндеттемені қабылдағаны үшін алуы тиіс сақтандыру нетто-жарналарының (біржолғы төлеу кезде - нетто-сыйлықақылардың) келтірілген күтілетін құны.

36. Келтірілген күтілетін құнын есептеген кезде Қағидалардың 28-тармағында көрсетілген резервтік базис параметрлері қолданылады.

37. Аннуитет шарттары бойынша ОАШР есептеу күніне барлық қолданыстағы аннуитет шарттары бойынша орын алмаған шығындар резервтерінің сомасы ретінде есептеледі.

38. Жеке аннуитет шарты бойынша ОАШР мынадай шамаға тең болады:

$ОАШР = ТКкк + ОШКкк - СЖКкк,$

мұнда:

ТКкк - аннуитет шартының талаптарында көзделген сақтандыру төлемдерінің келтірілген күтілетін құны;

ОШКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының аннуитет шарты бойынша іс жүргізумен байланысты операциялық шығыстардың келтірілген күтілетін құны;

СЖКкк - сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы есептеу күнінен кейін алуы тиіс сақтандыру жарналарының (бір жолғы төлеген кезде - сақтандыру сыйлықақының) келтірілген күтілетін құны. Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруын бастау мерзімі есептеу күнінен бұрын басталған аннуитет шарты үшін СЖКкк нөлге тең болады.

39. Аннуитет шарттары бойынша жүйелі сақтандыру төлемдерінің мөлшері ұлғайған жағдайда ОАШР:

сақтандыру төлемдерін жүргізу кезеңінде Қағидалардың 38-тармағына сәйкес анықталады. Сақтандыру төлемдерінің келтірілген күтілетін құнын есептеу сақтандыру төлемдері мөлшерінің ұлғаюын ескере отырып, жүргізіледі;

жинақтау кезеңінде мына шамалардың үлкені ретінде анықталады:

сақтандыру төлемдері өсімінің келтірілген күтілетін құны плюс Қағидалардың 38-тармағына сәйкес белгіленген ОАШР (сақтандыру төлемдерінің мөлшері өсімісіз) мөлшері;

Қағидалардың 38-тармағына сәйкес белгіленген (аннуитет шарты бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының қосымша кірістері есебінен сақтандыру төлемдері мөлшерінің ұлғаюы ескерілген) ОАШР мөлшері ретінде.

40. Келтірілген күтілетін құнын есептеген кезде осы Қағидалардың 28-тармағында көрсетілген резервтік базис параметрлері қолданылады.

41. Актуарий өмірді жинақтаушы емес сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша ОМШР Қағидалардың 9-15-тармақтарына сәйкес есептейді.

42. Аннуитет шарттары бойынша, сондай-ақ өмірді жинақтаушы сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша ОМШР нөлге тең болады.

43. Актуарий өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша МРШР осы Қағидалардың 17, 18, 19, 20, 21 және 22-тармақтарына сәйкес есептейді.

44. Аннуитет шарттары бойынша МРШР нөлге тең болады.

6. Сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесі

«Жалпы сақтандыру» саласы

45. ТСР-дегі қайта сақтандырушының үлесі жасалған пропорционалды қайта сақтандыру шартының талаптарына сәйкес әрбір сақтандыру шарты бойынша есептеледі.

Актуарий пропорционалды емес сақтандыру шарттары бойынша ТСР-дегі қайта сақтандырушының үлесі қолданылатын қайта сақтандыру моделінің негізінде есептейді. Сақтандыру ұйымында қайта сақтандыру моделі болмаған жағдайда ТСР-дегі қайта сақтандырушының үлесі нөлге тең болады.

46. Актуарий қайта сақтандырушының ОМШР-дегі үлесін жеке әрбір сақтандыру сыныбы бойынша қайта сақтандырушының үлесі ескерілген ОМШР мен қайта сақтандырушының Қағидалардың 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 және 16-тармақтарына сәйкес есептелген үлесі ескерілмеген ОМШР арасындағы айырмашылық ретінде белгіленеді.

47. Қайта сақтандырушының үлесін ескермей ОМШР есептеу үшін Қағидалардың 10-тармағында көрсетілген ОМШР есептеу әдістері қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып ОМШР есептеуде пайдаланылатын шығындардың даму коэффициенттерін қолдану арқылы пайдаланылады.

ОМШР Қағидалардың 12-тармағына сәйкес есептеген жағдайда қайта сақтандырушының ОМШР-дегі үлесі қайта сақтандыруға берілген сыйлықақылардың бес пайызын құрайды.

48. МРШР-дегі қайта сақтандырушының үлесі қайта сақтандыру шартының талаптарына сәйкес қайта сақтандыру ұйымы өтеуі тиіс шығындар сомасының негізінде есептеледі.

«Өмірді сақтандыру» саласы

Пропорционалды қайта сақтандыру бойынша сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесі

49. Жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесін есептеу Қағидалардың 45, 46, 47 және 48-тармақтарына сәйкес жүзеге асырылады.

50. Жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары және аннуитет шарттары бойынша ОАШР-дегі қайта сақтандырушының үлесі қайта сақтандыруға берілген сақтандыру шарты бойынша жауапкершілік үлесін негізге ала отырып, анықталады және Қағидалардың 34, 35, 36 және 37-тармақтарына сәйкес не қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақыларының (сақтандыру жарналарының) нақты мөлшерінің негізінде (алынған шамалардың қайсысы ең азы болып табылуына қарай) есептеледі.

51. Жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша МРШР-дегі қайта сақтандырушының үлесі Қағидалардың 48-тармағына сәйкес анықталады.

Пропорционалды емес қайта сақтандыру бойынша сақтандыру резервтеріндегі қайта сақтандырушының үлесі

52. Өмірді сақтандыру шарттары және аннуитет шарттары бойынша ОАШР-дегі қайта сақтандырушының үлесі есептелмейді.

53. Жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша МРШР-дегі қайта сақтандырушының үлесі Қағидалардың 48-тармағына сәйкес анықталады.

7. Сақтандыру резервтері бойынша кірістер мен шығыстарды есептеу тәртібі

«Жалпы сақтандыру» саласы

54. ТСР-ды құру бойынша шығыстар Қағидалардың 1-қосымшасының 1-нысанындағы деректерге сәйкес есепті кезеңнің басынан бастап соңына дейін жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша ТСР-дың ұлғаюы ретінде анықталады.

58. Жинақтаушы өмірді сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша МРШР-ды құру бойынша шығыстар Қағидалардың 3-қосымшасының 4-нысанындағы деректерге сәйкес есепті кезеңнің басынан бастап соңына дейін жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша МРШР-дың ұлғаюы ретінде анықталады.

МРШР-дың төмендеуінен болатын кірістер Қағидалардың 3-қосымшасының 4-нысанындағы деректерге сәйкес есепті кезеңнің басынан бастап соңына дейін жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша МРШР-дың төмендеуі ретінде анықталады.

МРШР-дағы қайта сақтандырушының үлесін құру бойынша кірістер Қағидалардың 3-қосымшасының 4-нысанындағы деректерге сәйкес есепті кезеңнің басынан бастап соңына дейін жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша МРШР-дағы қайта сақтандырушы үлесінің ұлғаюы ретінде анықталады.

МРШР-дағы қайта сақтандырушы үлесінің төмендеуінен болатын шығыстар Қағидалардың 3-қосымшасының 4-нысанындағы деректерге сәйкес есепті кезеңнің басынан бастап соңына дейін жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша МРШР-дағы қайта сақтандырушы үлесінің азаюы ретінде анықталады.

_____ жағдай бойынша қолданыстағы сақтандыру шарттарды және
қайта сақтандыруға қабылданған шарттарды есепке алу журналы

№	Сақтан- дыру сыныбы	Сақтану- шы	Шарттың (сақтан дыру полисінің) нөмірі	Сақтан дыру шарты ның қол данылуы басталған күні	Сақтан дыру шартының қолда нылуы аяқталған күні	Сақтан дыру қорғаудың қолда нылуы аяқталған күні	Сақтан дыру соманың мөлшері (теңгемен)	Сақтан дыру шарты бойынша сақтандыру сыйлықақының мөлшері (теңгемен)	Делдал- дың атауы/ тегі, аты, бар болса - әкесінің аты	Комиссия- лық сыйақының мөлшері (теңгемен)	ТСР	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

_____ жағдай бойынша қайта сақтандыруға берілген шарттарды
есепке алу журналы

№	Сақтандыру сыныбы	Сақтаушы	Шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі	Сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні	Сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күні	Сақтандыру қорғаудың қолданылуы басталған күні	Сақтандыру қорғаудың қолданылуы аяқталған күні	Сақтандыру соманың мөлшері (теңгемен)	Сақтандыру бойынша ақының мөлшері (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті емес қайта сақтандырушының сақтандыру сомасы (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті қайта сақтандырушының сақтандыру сомасы (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резидентіне қайта сақтандыру бойынша қайта сақтандыру сыйлық ақысы (теңгемен)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

кестенің жалғасы:

Қазақстан Республикасының резидент емесіне қайта сақтандыру-шарты бойынша қайта сақтандыру сыйлықақысы (теңгемен)	Қайта сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні	Қайта сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күні	Қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы басталған күні	Қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы аяқталған күні	Қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы басталған күні	Қайта сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғаудың қолданылуы аяқталған күні	Қайта сақтандыру нысаны (бірдей/ бірдей емес)	Қайта сақтандыру-шының атауы	Қайта сақтандырушының рейтингтік бағасы
14	15	16	17	18	19	20	21		

Рейтинг агенттігі	Қайта сақтандырушының резиденттігінің мәртебесі	Қайта сақтандырушыдан комиссия мөлшері	Сақтандыру шарты бойынша комиссиялық сыйақы			Қайта сақтандырушының ТСР
			% (пайыз)	сомасы	Атауы (агенттің тегі, аты, бар болса - әкесінің аты)	
22	23	24	25	26	27	28

_____ жағдай бойынша шығындарды есепке алу журналы

№	Сақтандыру сыныбы	Сақтанушы	Пайда алушы	Шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі	Сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні	Сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күні	Сақтандыру жағдайдың белгілері бар оқиға болған күні	Сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға туралы хабардар ету күні	Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығынның сомасы (теңгемен)	Сақтандырушының реттеуге арналған шығыстарының сомасы (теңгемен)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

кестенің жалғасы:

Осыған ұқсас шарттар топтамасы бойынша жасалған реттелген төлемдердің орташа мәні (Талаптардың 28-тармағының 2)тармақшасында көзделген жағдайларға)	Қайта сақтандырушының ағауы	Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындағы қайта сақтандырушының үлесі	МРШР
12	13	14	15

_____ жағдай бойынша төлемдерді есепке алу журналы

№	Сақтандыру сыныбы	Сақтанушы	Пайда алушы	Шарттың / сақтандыру полисінің нөмірі	Сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні	Сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күні	Сақтандыру жағдайдың белгілері бар оқиға болған күні	Сақтандыру- шыны сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға туралы хабардар ету күні	Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығын сомасы (теңгемен)	Сақтандыру- шының реттеуге арналған шығыс сомасы (теңгемен)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

кестенің жалғасы:

Төлем сомасы (теңгемен)	Төлем жасалатын күн	Қайта сақтандырушының атауы	Төлемдегі қайта сақтандырушының үлесі
12	13	14	15

Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындарды тізбекті баспалақ әдісі бойынша инфляцияға түзетуісіз (төленген шығындар негізінде) есептеуге арналған деректер

1) _____ бойынша есепті күніне шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайлары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...				x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

Ескерту:

Шығындар кестесінде сақтандыру жағдайлары орын алған кезеңдер бойынша топтастырылған төлемдер көрсетіледі.

Сақтандыру жағдайлары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар (j)			
	1	2	3	4
1	X (1,1)	X (1,2)	X (1,3)	X (1,4)
2	X (2,1)	X (2,2)	X (2,3)	x
3	X (3,1)	X (3,2)		x
4	X (4,1)			x

X (i,j) - i-кезеңде орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша j-кезеңнің соңындағы төлемдер;

n - төлемдер туралы деректер қаралағын кезеңдердің саны.

Мысалы, X (1,3) i кезеңінде орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша, мұнда i=1, сақтандыру ұйымдары j кезеңіндегі төлемдер жасалған,

мұнда $j=3$.
Төлемдер бойынша ақпарат осы Қағидалардың **1-қосымшасына 4-нысанында** Төлемдер журналында көрсетілген

2) _____ жинақталған төленген шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Жинақталған төленген шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3				x	x	x
...		x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

Ескерту:

Жинақталған төленген шығындар кестесінде сақтандыру жағдайларының басталу кезеңдері бойынша топтастырылған жиынтық төлем шамалары көрсетіледі.

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Жинақталған төленген шығындар (j)			
	1	2	3	4
1	$X(1,1)$	$X(1,1) + X(1,2)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)$
2	$X(2,1)$	$X(2,1) + X(2,2)$	$X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)$	x
3	$X(3,1)$	$X(3,1) + X(3,2)$	x	x
4	$X(4,1)$	x	x	x

3) Шығындардың даму коэффициенттері $g(i)$

Шығындардың даму әдісі (орташа арифметикалық, n-кезеңдегі орташа, орташа шама)

Шығындардың пайда болу кезеңі (i)	Шығындардың даму факторлары (j)				
	1	2	...	n-2	n-1
1					n
2					x

3						X	X	X
...	X	X	X	X
n-1			X		X	X	X	X
n			X		X	X	X	X
Шығындардың даму коэффициенттері g(j)								
g(j)	1	2	...	n-2	n-1			n
орташа арифметикалық								X
n-кезеңдегі орташа								X
орташа шама								X

Ескерту:

Шығындардың даму коэффициенттері кестесінде бір төлем кезеңнен келесіге қарай төленген шығындардың жиынтық шамасының салыстырмалы ұлғаюына сәйкес келетін шығындардың даму факторлары $F(i,j)$ анықталады, мынадай формула бойынша:

Шығындардың даму факторы $= F(i,j) = X(i,j+1) / X(i,j)$.

Шығындардың даму коэффициенттері шығындардың пайда болу кезеңдері бойынша шығындардың даму факторларының орташа алынған мәні ретінде есептеледі (орташа арифметикалық мәні $F(i,j)$).

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Шығындардың даму факторлары (j)			
	1	2	3	4
1	$X(1,1) + X(1,2)X(1,1) + X(1,2)$ $X(1,1) = F(1,1)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)$ $X(1,1) + X(1,2)$ $X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)$ $X(1,1) + X(1,2) = F(1,2)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)$ $X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)$ $X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)$ $X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) = F(1,3)$	X
2	$X(2,1) + X(2,2)X(2,1) + X(2,2)$ $X(2,1) = F(2,1)$	$X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)$ $X(2,1) + X(2,2)$ $X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)$ $X(2,1) + X(2,2) = F(2,2)$	X	X
3	$X(3,1) + X(3,2)X(3,1) + X(3,2)$ $X(3,1) = F(3,1)$	X	X	X
4	X	X	X	X
g(j)	1	2	3	4

орташа арифметикалық	$F(1,1) + F(2,1) + F(3,1)$	$F(1,2) + F(2,2)$	$F(1,3) = g(3)$	x
= g(1)	$\frac{\quad}{3}$	$\frac{\quad}{2}$	= g(2)	

4) _____ бойынша болжамдалатын жинақталған төленген шығындар кестесі
 сақтандыру сыныбы

Болжамдалатын шығындар жинағы					
Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	1	2	...	n-1	n
1	x	x	...	x	x
2	x	x	...	x	
3	x	x	...	x	
...
n-1	x	x	...		
n	x				

Ескерту:

Болжамдалатын жинақталған төленген шығындар кестесінде әр кезеңдегі төлемдердің күтілетін шамасы анықталады.

Күтілетін төлемдер шамасы Жинақталған төленген шығындар кестесінде шығындардың пайда болу кезеңіндегі i жинақталған төлемдер X (i,j) мен шығындардың даму коэффициенті g(i) көбейтіндісі ретінде есептеледі.

Болжамдалатын шығындар жинағы				
Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	1	2	3	4
1	x	x	x	x
2	x	x	x	$(X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)) * g(3)$
3	x	x	$((X(3,1) + X(3,2)) * g(2))$	$(X(3,1) + X(3,2)) * g(2) * g(3)$
4	x	$X(4,1) * g(1)$	$X(4,1) * g(1) * g(2)$	$X(4,1) * g(1) * g(2) * g(3)$

5) _____ бойынша шығындар резервінің кестесі
 сақтандыру сыныбы

Болжамдалатын шығындар жинағы					Кезеңдер бойынша шығындар резерві
Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	1	2	...	n-1	n
1	x	x	...	x	x
					0

2	x	x	...	x	x	
3	x	x	...	x		
...
n-1	x	x	...			
n	x					
Шығындар резерві						

Ескерту:

Шығындар резерві кестесіндегі «Кезеңдер бойынша шығындар резерві» бағанында әр кезең үшін күтілетін төлемдер шамасы қосылады. Күтілетін төлемдердің жиынтық мәні шығындар резерві болып табылады.

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Болжамдалатын шығындар жинағы				Кезеңдер бойынша шығындар резерві
	1	2	3	4	
1	x	x	x	x	x
2	x	x	x	$(X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)) * g(3) = P(2,4)$	$P(2,4) - (X(2,1) + X(2,2) + X(2,3))$
3	x	x	$(X(3,1) + X(3,2)) * g(2) = P(3,3)$	$(X(3,1) + X(3,2)) * g(2) * g(3) = P(3,4)$	$P(3,4) - (X(3,1) + X(3,2))$
4	x	$X(4,1) * g(1) = P(4,2)$	$X(4,1) * g(1) * g(2) = P(4,3)$	$X(4,1) * g(1) * g(2) * g(3) = P(4,4)$	$P(4,4) - X(4,1)$

б) _____ бойынша орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Кезеңдер бойынша шығындар резерві	Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар	Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар
1			
2			
3			
...			
n-1			
n			
ЖИЫНТЫҒЫ:			

Ескерту:

Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар кестесінде мыналар көрсетіледі:

- «Кезеңдер бойынша шығындар резерві» бағанында Шығындар резерві кестесінде алынған тиісті кезеңдеріндегі шығындар резервтері мәні;
- «Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар» бағанында тиісті кезеңдердегі мәлімделген шығындар сомасы. Мәлімделген шығындар бойынша ақпарат Қағидалардың **1-қосымшасы** **3-нысанындағы**, осы «Өмірді сақтандыру» саласында сақтандыру қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарына арналған Қағидалардың **3-қосымшасы 4-нысандағы Шығындарды есепке алу журналында** қамтылады.
- «Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар» бағанында тиісті кезеңдегі «Кезеңдер бойынша шығындар резерві» және «Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар» бағандар арасындағы айырмасы көрсетіледі.

Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві - орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар сомасы.

**Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындарды
тізбекті баспалдақ әдісі бойынша инфляцияға түзетумен
(_____ шығындар негізінде) есептеуге арналған деректер**

1) Есеп беру күніне _____ бойынша шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы _____

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Кезеңдер бойынша шығындар (j)						
	1	2	...	n-2	n-1	n	
1							
2						x	x
3					x	x	x
...		...		x	x	x	x
n-1			x	x	x	x	x
n		x	x	x	x	x	x

2) Әрбір өткен кезеңге инфляция бойынша ақпарат

Кезеңдер	Өткен кезеңдегі инфляция (пайызбен)
1	
2	
3	
...	...
n-1	
n	

Ескерту:

Ресми инфляция мәндері көрсетілген

3) _____ бойынша өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен
сақтандыру сыныбы _____ шығындар кестесі

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен кезеңдер бойынша шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...				x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

4) _____ бойынша өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен жинақталған шығындар кестесі сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының басталу кезеңі (i)	Өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен жинақталған шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...				x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

5) Шығындардың даму коэффициенттері g(j)

(шығындардың даму әдісі (орташа арифметикалық, n-кезеңдегі орташа, орташа шама)

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Шығындар даму факторлары (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...				x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

Шығындардың даму коэффициенті $g(i)$						
$g(i)$	1	2	...	n-2	n-1	n
орташа арифметикалық						x
орташа n-кезеңі үшін						x
Орташа шама						x

6) _____ бойынша өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен болжамдалатын жинақталған төленген шығындар кестесі сақтандыру сыныбы

Өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен төленген шығындардың болжамдалатын жинақталуы						
Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	1	2	...	n-2	n-1	n
1	x	x	...	x	x	x
2	x	x	...	x	x	
3	x	x	...	x		
...
n-1	x	x	...			
n	x					

7) _____ бойынша өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен шығындар резервінің кестесі сақтандыру сыныбы

Өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен төленген шығындардың болжамдалатын жинақталуы						
Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	1	2	...	n-2	n-1	n
1	x	x	...	x	x	0
2	x	x	...	x		
3	x	x	...	x		
...
n-1	x	x	...			
n	x					

Өткен кезеңдердегі инфляцияға түзетумен шығындар резерві

8) _____ бойынша шығындарды реттеу бойынша шығыстар сомасына қосылған орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві сақтандыру сыныбы

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Кезендер бойынша шығындар резерві	Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар	Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар
1	0		0
2			
3			
...			
n-1			
n			
ЖИЫНТЫҒЫ:			

**Борнхюттер-Фергюсон әдісінің негізінде орын алған, бірақ
мәлімделмеген шығындар резервін есептеуге арналған деректер
(шығындар _____ негізінде)**

1) _____ бойынша есепті күніне мәлімделген шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...		...		x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

Ескерту:

Шығындар кестесінде сақтандыру жағдайлары орын алған кезеңдер бойынша топтастырылған мәлімденген шығындар көрсетілді.

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар (j)		
	1	2	3
1	X (1,1)	X (1,2)	X (1,3)
2	X (2,1)	X (2,2)	X (2,3)
3	X (3,1)	X (3,2)	
4	X (4,1)		
			4
			X (1,4)
			x
			x
			x

X (i,j)- i-кезеңде орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша j-кезеңнің соңында мәлімденген шығын;

n-мәлімденген шығындар туралы деректер қаралатын кезеңдердің саны.

Мысалы, X (1,3) i кезеңінде орын алған сақтандыру жағдайлары бойынша, мұнда i=1, сақтандыру ұйымдары j кезеңіндегі шығындар туралы мәлімденген, мұнда j = 3.

2) _____ бойынша жинақталған мәлімделген шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3				x	x	x
...		...		x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

Ескерту:

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	кезеңдер бойынша шығындар			
	1	2	3	4
1	$X(1,1)$	$X(1,1) + X(1,2)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)$	$X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)$
2	$X(2,1)$	$X(2,1) + X(2,2)$	$X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)$	x
3	$X(3,1)$	$X(3,1) + X(3,2)$	x	x
4	$X(4,1)$	x	x	x

Жинақталған шығындар кестесінде сақтандыру жағдайлары орын алған кезеңдер бойынша топтастырылған мәлімденген біріккен шығындар көрсетіледі.

3) Шығындарды даму коэффициенттері $g(j)$ _____
Шығындарды дамылу әдісі (орташа арифметикалық, орташа n-кезеңдер, орташа шама)

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Шығындар даму факторлары (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...		...		x	x	x
n-1			x	x	x	x

n		x	x	x	x	x	x
Шығындардың даму коэффициенті g(j)							
орташа арифметикалық	1	2	...	n-2	n-1	n	
орташа n-кезеңі үшін							x
Орташа шама							x

Ескерту:

Шығындардың даму коэффициенттері кестесінде $F(i,j)$ бір ақы төлеу кезеңінен кейінгіге қарап мәлімденген шығындардың бірлескен шамасына сәйкес келетін шығындардың даму факторлары мына формула бойынша анықталады:

Шығындардың даму факторлары $= F(i,j) = X(i,j+1) / X(i,j)$.

Шығындардың даму коэффициенттері шығындар орын алу мерзімдері бойынша шығындардың даму факторларының орташа мәні ретінде саналады (орташа арифметикалық мәні $F(i,j)$).

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Шығындардың даму факторлары (j)						
	1	2	3	4			
1	$\frac{X(1,1) + X(1,2)}{X(1,1)}$	$\frac{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)}{X(1,1) + X(1,2)}$	$\frac{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)}{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)}$	x			
	$\frac{X(1,1) + X(1,2)}{X(1,1)}$	$\frac{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)}{X(1,1) + X(1,2)}$	$\frac{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3) + X(1,4)}{X(1,1) + X(1,2) + X(1,3)}$				
	$=F(1,1)$	$=F(1,2)$	$=F(1,3)$				
	$\frac{X(2,1) + X(2,2)}{X(2,1)}$	$\frac{X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)}{X(2,1) + X(2,2)}$		x			
2	$\frac{X(2,1) + X(2,2)}{X(2,1)}$	$\frac{X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)}{X(2,1) + X(2,2)}$					
	$\frac{X(2,1) + X(2,2)}{X(2,1)}$	$\frac{X(2,1) + X(2,2) + X(2,3)}{X(2,1) + X(2,2)}$					
	$=F(2,1)$	$=F(2,2)$					
	$\frac{X(3,1) + X(3,2)}{X(3,1)}$			x			
3	$\frac{X(3,1) + X(3,2)}{X(3,1)}$						
	$\frac{X(3,1) + X(3,2)}{X(3,1)}$						
	$=F(3,1)$						
	x	x	x				
4							
Шығындардың даму коэффициенті g(j)							
орташа арифметикалық	1	2	3	4			
	g(1)	g(2)	g(3)				

4) коэффициенттер кестесі

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Шығындардың даму коэффициенті g(j)	Шығындардың даму факторлары f(j)	Кешігу факторлары h(j)= 1 - 1/f(j)
1			
2			
3			
...			
n-1			
n			

Ескерту:

Коэффициенттер кестесінде:

- «Шығындардың даму коэффициенттері g(j)» бағанында Шығындардың даму коэффициенттері кестесіндеg(j) көрсетілген шығындардың даму коэффициенттерінің мәні»;

- «Шығындардың даму факторлары f(j)» бағанында шығындардың даму коэффициенттерінің жинақталған мәні;

- «Кешігу факторлары h(j)» бағанында $1 - 1/f(j)$ тең мөндер, мұнда f(j) даму факторы болып табылады.

Сақтандыру шығындары пайда болу кезеңі (i)	Шығындардың даму коэффициенті g(j)	Шығындардың даму факторлары f(j)	Факторы запаздывания h(j)
1	1	1	1-1/1
2	g(3)	1*g(3)	1-1/(g(3))
3	g(2)	1*g(3)*g(2)	1-1/(1*g(3)*g(2))
4	g(1)	1*g(3)*g(2)*g(1)	1-1/(1*g(3)*g(2)*g(1))

5) _____ орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві сақтандыру сыныбы

Еңбек сіңірілген сыйлықақылар	Қайта сақтандырушының үлесін есепке алумен шығындылықты сипаттайтын коэффициент	Орын алған шығындардың күтілетін шамасы z(i)	Кешігу факторлары h(j)	Орын алған, бірақ есепті күніне төленбеген шығындар R(i)	Мәлімделген, бірақ есепті күніне реттелмеген шығындар	Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар
1	2	3=1*2	4	5=3*4	6	7=5-6

2									
3									
...									
n-1									
n									
Жиынтығы									

Ескерту:

- Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві кестесінде:
- «Еңбек сіңірілген сыйлықақылар» бағанында сақтандыру ұйымының тиісті кезеңіндегі еңбек сіңірілген сыйлықақысы;
- «Қайта сақтандырушының үлесін есепке алумен шығындылықты сипаттайтын коэффициент» бағанында Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі Басқармасының 2006 жылғы 25 наурыздағы № 83 қаулысымен бекітілген Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының шығындылықты сипаттайтын коэффициенттерін есептеу **ережесіне** (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 4218 тіркелген) сәйкес есептелген сақтандыру сыныбы бойынша қайта сақтандырушының үлесін ескере отырып шығындылықты сипаттайтын коэффициент мәні.
- «Қайта сақтандырушының үлесін есепке алумен шығындылықты сипаттайтын коэффициент» бағанында қайта сақтандырушының үлесін шегрумен ОМШР есептеу кезінде қайта сақтандырушының үлесін ескермей шығындылықты сипаттайтын коэффициент мәні көрсетіледі.
- «Көшігу факторлары $h(j)$ » бағанында көшігу факторларының мәні $h(j)$, коэффициенттер кестесінде есептелген;
- «Мәлімделген, бірақ есепті күніне реттелмеген шығындар» бағанында тиісті кезеңде мәлімденген шығындардың сомасы. Мәлімденген шығындар бойынша ақпарат (өмірді сақтандыру) саласында сақтандыру қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы Қағидалардың **1-қосымшасының 3-нысанындағы**, осы Қағидалардың **3-қосымшасының 3-нысанындағы** Шығындарды есепке алу журналында болады.

Орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві- орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар сомасы.

**Мак әдісінің негізінде орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар
резервін есептеуге арналған деректер
(_____ шығындардың негізінде)**

1) _____ бойынша есепті күнге шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының туындау кезеңі (i)	Кезеңдер бойынша шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...		x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

2) _____ бойынша жинақталған шығындар кестесі
сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының туындау кезеңі (i)	Жинақталған шығындар (j)					
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...		x	x	x
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x

3) Шығындардың даму коэффициенттері $g(j)$ _____
 Шығындардың даму әдісі (орта арифметикалық, n-кезеңдер үшін орта, орташа шама)

Сақтандыру жағдайларының туындау кезеңі (i)		Шығындардың даму факторлары (j)				
	1	2	...	n-2	n-1	n
1						
2						x
3					x	x
...						
n-1			x	x	x	x
n		x	x	x	x	x
Шығындардың даму коэффициенттері $g(j)$						
$g(j)$	1	2	...	n-2	n-1	n
орта арифметикалық						x
n-кезеңдер үшін орта						x
орташа шама						x

4) Шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық регрессиясы

$r(g(j))$	r_1	r_2	r_3	r_n	Болжамды мәндері $r_m^* = l_n a + b^* j$		Шоғырландырылған фактор r_m^*
					$r_1^* = r_n + 1$	$r_2^* = r_n + 2$	
n	1	2	3	n	r_1^*	r_2^*	r_m^*
Шығындардың даму коэффициенттері $\ln(g(j)-1)$							

a	
b	

Ескерту:

- 1) Шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық регрессиясы кестесінде Шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық тәуелділігі анықталады $g(j)$ r-дан $r = \ln(g(j) - 1)$ формуласы бойынша.
- 2) Шығындардың даму коэффициенттерінің болжамдалған сызықтық тәуелділігі r-дан $g(j)$ r^* -мәнінен басталады және $r = \ln(g(j) - 1) = \ln a + b \cdot r^*$ формуласы бойынша анықталады. Бұл ретте $r^* = 50$ -мәнінен аспайды.
- 3) Экспоненциалдық басқару параметрлері $r^* = \ln(g(j) - 1) = \ln a + b \cdot j$ Excel-де «ЛИНЕЙН» формуласы бойынша есептеледі, мұнда a- параметр

$\ln(g(j)-1)$, а параметр b-гн.

4) Шоғырландырылған фактор gm^* шығындардың даму коэффициенттерінің туындауы болып табылады. Мәселен, келесі кестені қараймыз:

Шығындардың даму коэффициенттері $g(j)$				
$g(j)$	1	2	3	4
орта арифметикалық	$\frac{F(1,1) + F(2,1) + F(3,1)}{3}$	$\frac{F(1,2) + F(2,2) + F(3,2)}{3}$	$\frac{F(1,4) + F(2,4) + F(3,4)}{3}$	$\frac{F(1,4) + F(2,4) + F(3,4)}{3}$
	$=g(1)$	$=g(2)$	$=g(3)$	$=g(4)$
				n
				x

Шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық регрессиясы

$r(g(j))$	r	r+1	r+2	r+3	Болжамды мәндері $gm^* = \ln a + b \cdot j^*$		Шоғырландырылған фактор gm^*
					$r^* = r + n+1$	$r^* + 1 = r + n+2$	$r^* + m = r^* + n+m \leq 50$
n	1	2	3	4	5	6	7
$\ln(g(j)-1)$	$r = \ln(g(1)-1)$	$r+1 = \ln(g(2)-1)$	$r+2 = \ln(g(3)-1)$	$r+3 = \ln(g(4)-1)$			

a	Excel-де «ЛИНЕЙН» формуласы бойынша x үшін $\ln(g(j)-1)$ мәні көрсетіледі
b	Excel-де «ЛИНЕЙН» формуласы бойынша y үшін r мәні көрсетіледі

а және b мәндерін алғаннан кейін, шығындардың даму коэффициенттеріне сызықтық тәуелділіктің болжамды мәндері көрсетіледі $g(j)$ t -дан, $t^* = \ln(g(j) - 1) = \ln a + b \cdot t^*$ формуласы бойынша

Шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық регрессиясы $\ln(g(j) - 1)$

$g(j)$	t	$t+1$	$t+2$	$t+3$	Болжамды мәндері $tm^* = \ln a + b \cdot t^*$		Шоғырландырылған фактор tm^*
					$t^*=5$	$t^*+1=6$	
n	1	2	3	4	5	6	7
Шығындардың даму коэффициенттері $\ln(g(j) - 1)$	$\ln(g(1) - 1)$	$\ln(g(2) - 1)$	$\ln(g(3) - 1)$	$\ln(g(4) - 1)$	$\ln a + b \cdot t^*$	$\ln a + b \cdot t^* + 1$	$\ln a + b \cdot t^* + m$
					t^*		m

6) _____ бойынша Шығындардың болжамды жинақталу кестесі сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының туындау кезеңдері (i)	Шығындардың болжамды жинақталуы					Кезеңдер бойынша шығындар резерві	t^* шоғырландырылған факторларды қоса есептегенде шығындардың болжамды жинақталуы
	1	2	...	n-2	n-1		
1							
2							
3							
...							
n-1							
n							
Шығындар резерві							
t^* шоғырландырылған факторларды қоса есептегенде шығындар резерві							

Мак әдісімен есептелген t^* шоғырландырылған факторларды қоса есептегенде, Шығындардың болжамды жинақталуын бағалау кателіктері 10%-дан аспауы тиіс.

Ескерту:

« t^* шоғырландырылған факторларды қоса есептегенде шығындардың болжамды жинақталуы» бағанында кезеңдер бойынша шығындар резервінің және шығындардың даму коэффициенттерінің сызықтық регрессиясы кестесінен алынған t^* шоғырландырылған факторлардың туындауы көрсетіледі.

7) _____ бойынша орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар резерві сақтандыру сыныбы

Сақтандыру жағдайларының туындау кезеңі (i)	г* шоғырландырылған факторларды қоса есептегенде шығындар резерві			Мәлімделген, бірақ реттелмеген шығындар	орын алған, бірақ мәлімделмеген шығындар
	1	2	3=1-2		
1					
2					
3					
...					
n-1					
n					
ЖИЫНТҒЫҒЫ:					

_____ жағдай бойынша

қолданыстағы сақтандыру шарттарын және сақтандыру қызметін

«өмірді сақтандыру» саласында жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының қайта сақтандыруға қабылдаған шарттарын

есепке алу журналы

№	Сақтандыру сыныбы	Сақтанушы	Сақтандырылушылардың саны	Шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі	Сақтандырылушының туған күні	Сақтандырылушының жынысы	Сақтандырылушының шартының басталған күні	Сақтандырылушының шартының аяқталған күні	Кепілдік берілген кезең (аннуитет шарттары бойынша)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Сақтандыру сомасының мөлшері (есепті күнгі аннуитеттік төлемнің мөлшері)(теңгемен)	Сақтандыру шарты бойынша Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен)	Делдалдың атауы (тегі аты, бар болса - әкесінің аты)	Комиссиялық сыйақының мөлшері (теңгемен)	ОАІП
11	12	13	14	15

Ескерту: егер аннуитет шарттары бойынша сақтандырылушылардың саны бір санына асағын болса, 6,7,8,9,11-бағандарда мәндері әрбір сақтандырылушы бойынша жеке көрсетіледі.

_____ жағдай бойынша
**Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру
 сыныбы бойынша қолданыстағы аннуитет шарттарын есепке алу журналы**

Сақтанушы	Сақтандырылушылардың саны	Шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі	Аннуитеттің аты-жөні	Аннуитеттің туған күні	Аннуитеттің жынысы	Сақтандыру жағдайы болған күн	Сақтандыру шартының қолданылуы басталған күн	Сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күн	Аннуитет бойынша сыйлықақы (теңгемен)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Есепті күнгі аннуитеттік төлемнің мөлшері (теңге)	Төлемдерді жүзеге асыруға арналған шығыстар мөлшері (%-бен)	Еңбекке жарамдылығын жоғалту деңгейі (в %)	Делдалдың ағауы (тегі аты, бар болса - әкесінің аты)	Комиссиялық сыйақының мөлшері (теңгемен)	ОАШР
11	12	13	14	15	16

Ескерту: егер аннуитет шарттары бойынша аннуитеттер саны бір санынан асатын болса, әрбір сақтандырылушы бойынша мәндері жеке көрсетіледі.

жағдай бойынша

Сақтандыру қызметін «өмірді сақтандыру» саласында жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының қайта сақтандыруға берілген шарттарын есепке алу журналы

№	Сақтандыру сыныбы	Сақтанушы	Шарттың (сақтандыру полисінің) нөмірі	Сақтандыру шартының қолданылуы басталған күн	Сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күн	Сақтандыру соманың (есепті күнгі аннуитеттік төлемінің) мөлшері (теңгемен)	Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті емес қайта сақтандырушының сақтандыру сомасы (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті емес қайта сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысы (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті емеске шарт бойынша қайта сақтандырушылықты (теңгемен)	Қазақстан Республикасының резиденті емеске шарт бойынша қайта сақтандырушылықты (теңгемен)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Кестенің жалғасы:

Қайта сақтандыру шартының қолданылуы басталған күні	Қайта сақтандыру шартының қолданылуы аяқталған күн	Қайта сақтандырушының ағауы	Қайта сақтандырушының рейтинглік бағасы	Рейтинглік агенттігі	Қайта сақтандырушының резиденттігінің мәртебесі	Қайта сақтандырушыдан комиссия мөлшері	Сақтандыру шарты бойынша комиссиялық сыйақы		Қайта сақтандырушының орын алмаған шығындар резерві	
							% (пайыз)	Сомасы		
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ БАНКІ
БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚАУЛЫСЫ

Алматы қаласы

2013 жылғы 26 шілде

№ 194

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің кейбір нормативтік құқықтық актілеріне бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының бухгалтерлік есебі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы және «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының бухгалтерлік есебі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі нормативтік құқықтық актілерінің тізбесі бекітілсін.

2. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

ҚР Әділет министрлігінде 2013 жылғы 13 қыркүйекте № 8701 тіркелген

*Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының
бухгалтерлік есебі мәселелері бойынша
өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі нормативтік
құқықтық актілерінің 0тізбесі*

1. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Екінші деңгейдегі банктердің сенімгерлік операцияларды және кастодиандық қызметті бухгалтерлік есепке алуды жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2007 жылғы 30 қарашадағы № 134 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5089 тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктердің сенімгерлік операцияларды және кастодиандық қызметті бухгалтерлік есепке алуды жүргізуі жөніндегі нұсқаулықта:

32-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«32. Клиенттердің кастодиан банк кастодиан шарты негізінде қабылдаған ақшасы және кастодиан шартына сәйкес қабылданған ақшамен операциялар, сондай-ақ алынған инвестициялық кіріс (шығыс) мынадай баланстық шоттарда:

2012 «Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары» - егер кастодиан шарты шетелдік орталық банкпен жасалған жағдайда;

2013 «Басқа банктердің корреспонденттік шоттары» - егер кастодиан шарты банкпен (шетелдік орталық банкті қоспағанда) жасалған жағдайда;

2202 «Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» - егер кастодиан шарты зейнетақы активтері бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорымен немесе инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйыммен жасалған жағдайда;

2203 «Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары» - егер кастодиан шарты өзге ұйымдармен (зейнетақы активтері бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларын, инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарды және банктерді қоспағанда) жасалған жағдайда есепке алынады.

Кастодиан банк кастодиан шартының негізінде қабылдаған өзге активтердің бухгалтерлік есебі Бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында көзделген 7700 «Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін қоспағанда, кастодиандық сақтауға қабылданған активтер» шоттар топтарының баланстан тыс шоттарында жүзеге асырылады.»;

33-тармақтың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) ақша сомасына:

Дт	1051	«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот»
	1052	«Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»
Кт	2012	«Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары»
	2013	«Басқа банктердің корреспонденттік шоттары»
	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (банктік инвестициялық шот)
	2203	«Заңды тұлғалардың ағымдағы шоттары» (банктік инвестициялық шот);»;

34-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«34. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны орналастыру, инвестициялық кіріс (шығыс) алу және кастодиан шарты негізінде қабылданған қаржы құралдарымен өзге де операциялар жасау кезінде осы Нұсқаулықта көзделген бухгалтерлік жазбалармен қатар 1051 «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот», 1052 «Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»

баланстық шоттардың дебеті және (немесе) кредиті және тиісінше 2012 «Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары», 2013 «Басқа банктердің корреспонденттік шоттары», 2202 «Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар», 2203 «Занды тұлғалардың ағымдағы шоттары» баланстық шоттардың кредиті және (немесе) дебеті бойынша бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.»;

4-тарауда:

1-параграфтың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«1-параграф. Зейнетақы жарналарын, сондай-ақ зейнетақы жинақтары төлемдерін және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына және басқа ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына аударуды есепке алу»;

71, 72, 73 және 74-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«71. Салымшылардың зейнетақы жарналары ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына келіп түскен кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот»
	1052	«Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»
	2013	«Басқа банктердің корреспонденттік шоттары»
Кт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (банктік инвестициялық шот).

72. Кастодиан шартына сәйкес ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы төлемдерінің банк шотынан зейнетақы жинақтарын бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорына, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және зейнетақы төлемдерін алушыларға қызмет көрсететін банктерге аударуды жүзеге асыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотынан соманы ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы төлемдерінің банк шотына аудару бойынша:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (банктік инвестициялық шот)
Кт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (зейнетақы төлемдерінің банк шоты);

2) зейнетақы төлемдерін алушыға қызмет көрсететін банктің шотына соманы аудару бойынша:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (зейнетақы төлемдерінің банк шоты)
Кт	1052	«Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»
	2013	«Басқа банктердің корреспонденттік шоттары».

73. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына келіп түскен және қате есепке алынды деп танылған сомаларды қайтару кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (зейнетақы төлемдерінің банк шоты)
Кт	1052	«Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»
	2011	«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің корреспонденттік шоттары»
	2013	«Басқа банктердің корреспонденттік шоттары».

74. Кастодиан шарты негізінде қабылданған ақшаны орналастыру, инвестициялық кіріс (шығыс)

алу және зейнетақы активтерімен өзге де операцияларды жасау кезінде осы Нұсқаулықта көзделген бухгалтерлік жазбалармен қатар 1051 «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот», 1052 «Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар», 2011 «Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің корреспонденттік шоттары», 2013 «Басқа банктердің корреспонденттік шоттары» баланстық шоттарының дебеті және (немесе) кредиті және тиісінше 2202 «Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» баланстық шотының кредиті және (немесе) дебеті бойынша бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.»;

75-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«75. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының кастодиан шарты негізінде қабылданған зейнетақы активтерін бағалы қағаздарға орналастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.»;

76-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«76. Зейнетақы активтерін уақтылы орналастырмағаны үшін есептелген өсімпұл сомасын ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының банктік инвестициялық шотына есепке алған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1051	«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі корреспонденттік шот»
	1052	«Басқа банктердегі корреспонденттік шоттар»
Кт	2012	«Шетелдік орталық банктердің корреспонденттік шоттары»
	2013	«Басқа банктердің корреспонденттік шоттары»
	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар» (банктік инвестициялық шот).»;

78-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«78. Кастодиан шарты негізінде қабылданған зейнетақы активтері есебінен сағып алынған, әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнын қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.»;

81-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«81. Банк әрбір есепті күні халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының және есеп саясатының талаптарына сәйкес амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануына тест жүргізеді және мынадай бухгалтерлік жазбаларды жүзеге асырады.»;

83-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«83. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін мәміле бойынша шығындарды ескере отырып банктердегі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі салымдарға орналастыру кезінде салым сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Кіріс 7406 «Басқа банктердегі салымдар».»;

89-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«89. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры мен кастодиан банк арасында жасалған кастодиан шартына сәйкес, кастодиан банктің есеп саясатында белгіленген мерзімде ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиандық қызмет көрсету үшін сыйақы (кірістер) сомасын есептеу, сондай-ақ ақша аударымдары бойынша комиссиялық кірістер және басқа шығыстар сомасын есептеу жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады.»;

90-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«90. Бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларының қызметі үшін ақы төлеу және кастодиан шартына сәйкес ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры өтеуге тиісті басқа келтірілген шығыстарды төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады.»;

91, 92 және 93-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«91. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры кастодиан банк жұмсаған, кастодиан шартына сәйкес өтелуі тиіс шығыстарды өтеу және төлеу, сондай-ақ кастодиан банктің комиссиялық сыйақысының есептелген сомаларын төлеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар»
Кт	1819	«Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кірістер»
	1860	«Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар».

92. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры есептелген сыйақы бойынша төлемдерді кешіктірген жағдайда мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиандық шарт негізінде ұсынылған қызметтер үшін есептелген, бірақ өтелмеген сыйақы сомасына:

Дт	1839	«Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша мерзімі өткен комиссиялық кірістер»
Кт	1819	«Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша есептелген комиссиялық кірістер»
	1860	«Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар»;
		тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына:
Дт	1860	«Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар»
Кт	4900	«Тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл)».

93. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорына кастодиан шарты негізінде көрсетілген қызметтер үшін есептелген мерзімі өткен сыйақыны, сондай-ақ тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) есептелген сомасын өтеу кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) есептелген мерзімі өткен сыйақы сомасына:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар»
Кт	1839	«Бағалы қағаздар нарығындағы кәсіби қызмет бойынша мерзімі өткен комиссиялық кірістер»;

2) тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасына:

Дт	2202	«Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар»
Кт	1860	«Банктік қызмет бойынша басқа да дебиторлар».

2. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарын бекіту туралы» 2008 жылғы 28 қыркүйектегі № 79 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 5348 тіркелген, 2008 жылғы 12 желтоқсанда Қазақстан Республикасының орталық атқарушы және өзге де орталық мемлекеттік органдарының актілері жинағының № 12 жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында:

1-тарауда:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Қазақстан Республикасы қаржы нарығының жекелеген субъектілеріне арналған бухгалтерлік есептің осы үлгі шот жоспары (бұдан әрі - Шоттар жоспары) «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленді және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының (бұдан әрі - жинақтаушы зейнетақы қорлары), банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының, сақтандыру брокерлерінің, өзара сақтандыру қоғамдарының, арнайы қаржы компанияларының, исламдық арнайы қаржы компанияларының, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларының,

акционерлік инвестициялық қорлардың және микроқаржы ұйымдарының (бұдан әрі - ұйымдар) қаржылық есептілік элементтерін құндық көрсеткіш бойынша топтастыру және қаржылық есептілікті жасау үшін бухгалтерлік есеп шоттарында құндық көрсеткішпен ағымдағы көрсетуге арналған.»;

3-тармақтың екінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«Шоттар жоспарында бухгалтерлік есептің синтетикалық шоттары өтімділіктің азаюы тәртібімен орналастырылған. Шоттар жоспарында бухгалтерлік есеп шоттарының нөмірлері төрт таңбадан тұрады. Нөмірдің бірінші цифры Шоттар жоспарының 2-тарауының параграфтарына тиесілілігін, екіншісі - топтарға тиесілілігін, үшіншісі және төртінші цифрлары - синтетикалық шоттардың шағын топтарына тиесілілігін көрсетеді.»;

4-тармақтың 4) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«4) 60-79 «Жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқарушылардың қызметіне байланысты операциялар», оларда жинақтаушы зейнетақы қорлары және инвестициялық портфельді басқарушылар жасайтын операциялар көрсетіледі;»;

5-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Шоттар жоспарының 2-тарауының 1 - 5 аралығындағы параграфтарында көзделген шоттар ұйымның бухгалтерлік балансында көрсетіледі.

Шоттар жоспарының 2-тарауының 6 және 7-параграфтарында көзделген шоттар ұйымның пайда және залалдар туралы есебінде көрсетіледі.

Шоттар жоспарының 2-тарауының 8-параграфында көзделген шоттар баланстан тыс шоттарға жатқызылады және ұйымның шартты және ықтимал талаптары мен міндеттемелерін есепке алуға арналған.

Шоттар жоспарының 2-тарауының 9-параграфында көзделген шоттар баланстан тыс шоттарға жатқызылады және меморандум шоттары болып табылады.

Шоттар жоспарының 2-тарауының 10-параграфында көзделген шоттар баланстан тыс шоттарға жатқызылады және клиенттердің инвестициялық басқарудағы активтерін есепке алуға арналған.»;

2-тарауда:

1-параграфта:

1130 03-шоттан кейін мынадай мазмұндағы шоттармен толықтырылсын:

«1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері

1130 62 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

1130 63 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы»;

1140 05-шоттан кейін мынадай мазмұндағы шоттармен толықтырылсын:

«1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері

1140 62 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

1140 63 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

1140 64 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

1140 65 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету»;

1270 63-шоттың аты мынадай редакцияда жазылсын:

«1270 63 Зейнетақы активтерінен және олар бойынша инвестициялық кірістен түскен мерзімі өткен комиссиялық кірістер»;

«Номиналдық кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы айырманы өтеу бойынша талаптар» 1280 61-шоттың нөмірі мен аты алып тасталсын;

1290 41-шоттан кейін мынадай мазмұндағы шотпен толықтырылсын:

«1290 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша залалдарды жабуға арналған резервтер (провизиялар)»;

2-параграфта:

2020 03-шоттан кейін мынадай мазмұндағы шоттармен толықтырылсын:

«2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері

- 2020 62 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- 2020 63 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2020 64 Сыртқы басқарудағы активтер»;
- 2030 05-шоттан кейін мынадай мазмұндағы шоттармен толықтырылсын:
- «2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
- 2030 62 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- 2030 63 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
- 2030 64 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
- 2030 65 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету»;

3-параграфта:

«Номиналдық кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы айырманы өтеу бойынша қысқа мерзімді резервтер» 3430 61-шоттың нөмірі және аты алып тасталсын;

5-параграфта:

«Номиналдық кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы айырманы өтеу бойынша резервті түзету шоты» 5470 61-шоттың нөмірі және аты алып тасталсын;

6-параграфта:

«Теріс комиссиялық сыйақыны өтеу» 6110 63-шоттың нөмірі мен аты мынадай мазмұндағы шоттың нөмірімен және атымен ауыстырылсын:

«6110 64 Сыртқы басқарудағы активтер бойынша кірістер»;

«Номиналдық кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы айырманы өтеу бойынша резервтерді қалпына келтіруден (жоюдан) болған кірістер» 6240 61-шоттың нөмірі және аты алып тасталсын;

7-параграфта:

«Номиналдық кірістілік көрсеткіші мен кірістіліктің ең аз мәні арасындағы айырманы өтеу бойынша резервтерді қалыптастыру бойынша шығыстар» 7440 61-шоттың нөмірі мен аты мынадай мазмұндағы шоттың нөмірімен және атымен ауыстырылсын:

«7440 62 Сыртқы басқарудағы активтер бойынша шығыстар»;

3-тараудың 1-параграфында:

1130 03-шоттың сипатынан кейін 1130 61, 1130 62, 1130 63-шоттардың мынадай мазмұндағы аттарымен және сипаттарымен толықтырылсын:

«1130 61 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері» (актив).

Мақсаты: Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің номиналдық құны жазылады.

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің номиналдық құнын оны өтеу, баланстан есептен шығару, басқа санатқа ауыстыру кезінде есептен шығару жүргізіледі.

1130 62 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт» (контрактив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомаларын есепке алу (дисконт).

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомалары жазылады (дисконт).

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясының сомасы № 6110 03 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

1130 63 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы» (актив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомаларын есепке алу (сыйлықақы).

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомалары жазылады (сыйлықақы).

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясының сомасы № 7310 02 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.»;

1140 05-шоттың сипатынан кейін 1140 61, 1140 62, 1140 63, 1140 64, 1140 65-шоттардың мынадай мазмұндағы аттарымен және сипаттарымен толықтырылсын:

«1140 61 «Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің құнын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің құны жазылады.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің құнын оны өтеу, сату, баланстан есептен шығару, басқа санатқа ауыстыру кезінде есептен шығару жүргізіледі.

1140 62 «Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт» (контрактив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомаларын есепке алу (дисконт).

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомалары жазылады (дисконт).

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясының сомасы № 6110 03 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

1140 63 «Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомаларын есепке алу (сыйлықақы).

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомалары жазылады (сыйлықақы).

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы амортизациясының сомасы № 7310 02 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

1140 64 «Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнының асып кетуінен іске асырылмаған кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету сомаларын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару немесе № 1140 65 баланстық шотпен сальдолау кезінде есептен шығару жүргізіледі.

1140 65 «Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету» (контрактив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қысқа мерзімді қаржы активтерінің құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған шығыстардың сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған шығыстардың сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету сомаларын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару немесе № 1140 64 баланстық шотпен сальдолау кезінде есептен шығару жүргізіледі.»;

1270 61, 1270 62, 1270 63-шоттардың аты және сипаты мынадай редакцияда жазылсын:

«1270 61 «Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық кірістер» (актив).

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес инвестициялық кірістен жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі есептелген инвестициялық кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша инвестициялық кірістен жинақтаушы зейнетақы қорына не инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі есептелген комиссиялық кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың кредиті бойынша инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық кірістердің сомаларын оларды жинақтаушы зейнетақы қоры не инвестициялық портфельді басқарушы алған кезде есептен шығару жүргізіледі.

1270 62 «Зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық кірістер» (актив).

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес зейнетақы активтерінен түскен, жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі есептелген комиссиялық кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша зейнетақы активтерінен жинақтаушы зейнетақы қорына не инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі есептелген комиссиялық кірістердің сома жазылады.

Шоттың кредиті бойынша зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық кірістердің сомаларын оларды жинақтаушы зейнетақы қоры не инвестициялық портфельді басқарушы алған кезде есептен шығару жүргізіледі.

1270 63 «Зейнетақы активтерінен және олар бойынша инвестициялық кірістен болған мерзімі өткен комиссиялық кірістер» (актив).

Мақсаты: жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқарушылардың зейнетақы активтерінен және олар бойынша инвестициялық кірістен мерзімі өткен комиссиялық кірістерінің сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша жинақтаушы зейнетақы қорының не инвестициялық портфельді басқарушының зейнетақы активтерінен және олар бойынша инвестициялық кірістен мерзімі өткен комиссиялық кірістерінің сомасы жазылады.

Шоттың кредиті бойынша жинақтаушы зейнетақы қорының не инвестициялық портфельді басқарушының мерзімі өткен комиссиялық кірістерінің сомаларын олар өтелген не баланстан есептен шығарылған кезде есептен шығару жүргізіледі.»;

1280 61-шоттың нөмірі, аты және сипаты алып тасталсын;

1290 41-шоттың сипатынан кейін мынадай мазмұндағы 1290 61-шоттың атымен және сипатымен толықтырылсын:

«1290 61 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша залалдарды жабуға арналған резервтер (провизиялар)» (контрактив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған қаржы активтері бойынша залалдарды жабуға арналған резервтердің (провизиялардың) сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша залалдарды жабуға арналған резервтердің (провизиялардың) сомалары жазылады.

Шоттың дебеті бойынша құрылған резервтердің (провизиялардың) сомаларын оларды жою немесе ұйымның балансынан есептен шығарған кезде есептен шығару жүргізіледі.»;

2020 03-шоттың сипатынан кейін мынадай мазмұндағы 2020 61, 2020 62, 2020 63, 2020 64-шоттардың аттарымен және сипаттарымен толықтырылсын:

«2020 61 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері» (актив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы

активтерінің номиналдық құны жазылады.

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару, басқа санатқа ауыстыру кезінде есептен шығару жүргізіледі.

2020 62 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт» (контрактив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомаларын есепке алу (дисконт).

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомалары жазылады (дисконт).

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясының сомасы № 6110 03 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

2020 63 «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы» (актив).

Мақсаты: амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомаларын есепке алу (сыйлықақы).

Шоттың дебеті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомалары жазылады (сыйлықақы).

Шоттың кредиті бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы амортизациясының сомасы № 7310 02 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

2020 64 «Сыртқы басқарудағы активтер» (актив).

Мақсаты: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтерді есепке алу.

Шоттың дебеті Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтердің ұлғаюы жазылады.

Шоттың кредиті Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтерді есептен шығару жүргізіледі.»

2030 05-шоттың сипатынан кейін мынадай мазмұндағы 2030 61, 2030 62, 2030 63, 2030 64, 2030 65-шоттардың аттарымен және сипаттарымен толықтырылсын:

«2030 61 «Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құнын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құны жазылады.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құнын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару, басқа санатқа ауыстыру кезінде есептен шығару жүргізіледі.

2030 62 «Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт» (контрактив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомаларын есепке алу (дисконт).

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің номиналдық құнының оларды сатып алу құнынан асып кету сомасы жазылады (дисконт).

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясының сомасы № 6110 03 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

2030 63 «Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомаларын есепке алу (сыйлықақы).

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің сатып алу құнының олардың номиналдық құнынан асып кету сомасы жазылады (сыйлықақы).

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы амортизациясының сомасы № 7310 02 баланстық шотпен байланыстыра отырып жазылады.

2030 64 «Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету» (актив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнының асып кетуінен іске асырылмаған кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету сомаларын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару немесе осы соманы № 2030 65 баланстық шотпен сальдолау кезінде есептен шығару жүргізіледі.

2030 65 «Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету» (контракттив).

Мақсаты: әділ құны бойынша бағаланатын, зейнетақы активтері есебінен сатып алынған ұзақ мерзімді қаржы активтерінің құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған шығыстардың сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын қайта бағалаудан іске асырылмаған шығыстардың сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету сомаларын оларды өтеу, сату, баланстан есептен шығару немесе осы соманы № 2030 64 баланстық шотпен сальдолау кезінде есептен шығару жүргізіледі.»;

3380 61, 3380 62-шоттардың аты және сипаты мынадай редакцияда жазылсын:

«3380 61 «Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық сыйақы» (пассив).

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес жинақтаушы зейнетақы қорына және инвестициялық портфельді басқарушыларға тиесілі инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық шығыстар сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша жинақтаушы зейнетақы қорына не инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық шығыстар сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық шығыстар сомаларын жинақтаушы зейнетақы қоры не инвестициялық портфельді басқарушы төлеген кезде есептен шығару жүргізіледі.

3380 62 «Зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық сыйақы» (пассив).

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқарушыларға тиесілі зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық сыйақы сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша жинақтаушы зейнетақы қорына не инвестициялық портфельді басқарушыға тиесілі зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық сыйақы сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша зейнетақы активтерінен есептелген комиссиялық сыйақы сомаларын оларды жинақтаушы зейнетақы қорына не инвестициялық портфельді басқарушыға төлеген кезде есептен шығару жазылады.»;

3430 61-шоттың нөмірі, аты және сипаты алып тасталсын;

5470 61-шоттың нөмірі, аты және сипаты алып тасталсын;

6110 61, 6110 62-шоттардың аттары және сипаттары мынадай редакцияда жазылсын:

«6110 61 «Инвестициялық кірістен түскен комиссиялық кірістер».

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес жинақтаушы зейнетақы қорлары және инвестициялық портфельді басқарушылар есептеген инвестициялық кірістен түскен комиссиялық кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша жинақтаушы зейнетақы қоры және инвестициялық портфельді басқарушы есептеген инвестициялық кірістен түскен комиссиялық кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша кірістердің сомаларын № 5610 баланстық шотқа есептен шығару жазылады.
6110 62 «Зейнетақы активтерінен түскен комиссиялық кірістер».

Мақсаты: Қазақстан Республикасының зейнетақымен қамсыздандыру туралы заңнамасына сәйкес жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқарушылардың зейнетақы активтерінен түскен, есептелген комиссиялық кірістердің сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқарушылардың зейнетақы активтерінен түскен, есептелген комиссиялық кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша кірістердің сомаларын № 5610 баланстық шотқа есептен шығару жазылады.»;
6110 63-шоттың нөмірі, аты және сипаты мынадай мазмұндағы 6110 64-шоттың нөмірімен, атымен және сипатымен ауыстырылсын:

«6110 64 «Сыртқы басқарудағы активтер бойынша кірістер».

Мақсаты: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша кірістер сомаларын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша кірістердің сомасы жазылады.

Шоттың дебеті бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша кірістер сомаларын № 5610 баланстық шотқа есептен шығару жазылады.»;

6240 61-шоттың нөмірі, аты және сипаты алып тасталсын;

7440 61-шоттың нөмірі, аты және сипаты мынадай мазмұндағы 7440 62-шоттың нөмірімен, атымен және сипатымен ауыстырылсын:

«7440 62 «Сыртқы басқарудағы активтер бойынша шығыстар».

Мақсаты: Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша шығыстар сомаларын есепке алу.

Шоттың дебеті бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша шығыстар сомасы жазылады.

Шоттың кредиті бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті жүзеге асыратын шетелдік ұйымның инвестициялық басқаруындағы активтер бойынша келтірілген шығыстар сомаларын № 5610 баланстық шотқа есептен шығару жазылады.».

3. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Инвестициялық портфельді басқаруды немесе зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2010 жылғы 1 ақпандағы № 4 [қаулысына](#) (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6090 тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

қаулыда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Инвестициялық портфельді басқарушылардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы»;

кіріспесі және 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес және инвестициялық портфельді басқарушылардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі

тәртібін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Инвестициялық портфельді басқарушылардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.»;

көрсетілген қаулымен бекітілген Инвестициялық портфельді басқаруды немесе зейнетақы активтерін инвестициялық басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықта:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Инвестициялық портфельді басқарушылардың және бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулық»;

1-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Жалпы ережелер»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Нұсқаулық «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы, «Бағалы қағаздар рыногы туралы» 2003 жылғы 2 шілдедегі, «Инвестициялық қорлар туралы» 2004 жылғы 7 шілдедегі, «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының заңдарына, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірленді және:

инвестициялық портфельді басқарушылардың (бұдан әрі - ұйым) инвестициялық басқаруындағы клиенттер активтерінің;

бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың (бұдан әрі - брокер) брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша клиенттерден алынған активтердің бухгалтерлік есебін жүргізуін нақтылайды.»;

2-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Инвестициялық басқаруға қабылданған активтерді есепке алу»;

2-1-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«2-1. Инвестициялық басқарудағы ақшаны шетел валютасына орналастыру»;

3-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Инвестициялық басқарудағы ақшаны салымдарға орналастыру»;

4-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Инвестициялық басқарудағы ақшаны бағалы қағаздарға орналастыру»;

5-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Инвестициялық басқарудағы ақшаны туынды қаржы құралдарына орналастыру»;

6-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Инвестициялық басқарудағы бағалы қағаздармен РЕПО және кері РЕПО операцияларын жасау»;

7-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Инвестициялық басқарудағы ақшаны тазартылған қымбат металдарға орналастыру»;

8-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Инвестициялық басқарудағы ақшаны акционерлік қоғамдар болып табылмайтын заңды тұлғалардың капиталына инвестицияларға орналастыру»;

9-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Инвестициялық басқарудағы ақшаны негізгі құрал-жабдықтарға және материалдық емес активтерге орналастыру»;

10-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«10. Инвестициялық басқарудан алынған активтерді есепке алу»;

11-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«11. Ұйымның кірістерін есепке алу»;

12-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«12. Брокерлік қызмет көрсету туралы шарт бойынша қабылданған активтерді есепке алу».

4. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Екінші деңгейдегі банктердегі, ипотекалық ұйымдардағы және «Қазақстан Даму Банкі» акционерлік қоғамындағы бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарын бекіту туралы» 2011 жылғы 31 қаңтардағы № 3 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 6793 тіркелген) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Екінші деңгейдегі банктердегі, ипотекалық ұйымдардағы және «Қазақстан Даму Банкі» акционерлік қоғамындағы бухгалтерлік есептің үлгі шот жоспарында:

1-тарауда:

13-тармақта:

7400-шоттар тобының аты мынадай редакцияда жазылсын:

«7400 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының сақтауға қабылдаған зейнетақы активтері»;

7700-шоттар тобының аты мынадай редакцияда жазылсын:

«7700 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін қоспағанда, кастодиандық сақтауға қабылдаған активтері»;

2-тарауда:

2-параграфта:

2202-шоттың аты мынадай редакцияда жазылсын:

«2202 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар»;

7-параграфта:

7400-шоттың аты мынадай редакцияда жазылсын:

«7400 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының сақтауға қабылдаған зейнетақы активтері»;

7414-шоттың аты мынадай редакцияда жазылсын:

«7414 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері орналастырылған бағалы қағаздармен операциялар бойынша міндеттемелері»;

7700-шоттың аты мынадай редакцияда жазылсын:

«7700 Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтерін қоспағанда, кастодиандық сақтауға қабылдаған активтері»;

3-тарауда:

1-параграфта:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«1-параграф. Баланстық шоттар»;

2202-шотының аты және сипаты мынадай редакцияда жазылсын:

«2202. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларына және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдарға кастодиан банктер ашқан ағымдағы шоттардағы инвестицияланбаған қалдықтар (пассив).

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларымен және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдармен жасалған кастодиандық шарттардың талаптарымен банктер қабылдаған ақша қаражатының инвестицияланбаған қалдықтарын есепке алу.

Шоттың кредиті бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың ағымдағы шотына келіп түскен, кастодиандық шарт талаптарымен банктер қабылдаған ақша сомалары жазылады.

Шоттың дебеті бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының және инвестициялық портфельді басқаруды жүзеге асыратын ұйымдардың ағымдағы шотынан келіп түскен ақша сомаларын шарттың талаптарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес мақсат бойынша есептен шығару жазылады.»;

2-параграфта:

7401, 7403, 7404, 7405, 7406, 7407-шоттардың аттары және сипаттары мынадай редакцияда жазылсын:

«7401. Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының қысқа мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын оларды

эмитент өтеген немесе оларды сатқан кезде есептен шығару жазылады.

7403. Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздары.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан Республикасының ұзақ мерзімді мемлекеттік бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын оларды эмитент өтеген немесе оларды сатқан кезде есептен шығару жазылады.

7404. Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздар.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының Қазақстан қор биржасының ресми тізіміне енгізілген мемлекеттік емес эмиссиялық бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын оларды эмитент өтеген немесе оларды сатқан кезде есептен шығару жазылады.

7405. Халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздарына орналастырылған ақшасының сомаларын оларды эмитент өтеген немесе оларды сатқан кезде есептен шығару жазылады.

7406. Басқа банктердегі салымдар.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының басқа банктердің салымдарына орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының басқа банктің салымдарына орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша басқа банктің салымдарына орналастырылған ақша сомаларын оларды өтеген кезде есептен шығару жазылады.

7407. Басқа да зейнетақы активтері.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының басқа да зейнетақы активтеріне орналастырылған ақшасының сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының басқа да зейнетақы активтеріне орналастырылған ақшасының сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша басқа да зейнетақы активтеріне орналастырылған ақша сомаларын оларды өтеген немесе сатқан кезде есептен шығару жазылады.»;

7414-шоттың аты және сипаты мынадай редакцияда жазылсын:

«7414. Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері орналастырылған бағалы қағаздармен операциялар бойынша міндеттемелері.

Шоттың мақсаты: Ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының зейнетақы активтері орналастырылған бағалы қағаздармен операциялар бойынша міндеттемелерінің сомаларын есепке алу.

Шоттың кірісі бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтері орналастырылған бағалы қағаздармен операциялар бойынша міндеттемелерінің сомалары жазылады.

Шоттың шығысы бойынша ерікті жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтері орналастырылған бағалы қағаздармен операциялар бойынша міндеттемелерінің сомаларын олар төленген кезде есептен шығару жазылады.»;

5. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Қаржы нарығының жекелеген

субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2011 жылғы 1 шілдедегі № 68 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7121 тіркелген, 2011 жылғы 5 қазанда «Заң газеті» газетінде № 144 (1960) жарияланған) мынадай өзгерістер енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Қаржы нарығының жекелеген субъектілерінің бухгалтерлік есепті жүргізуі жөніндегі нұсқаулықта:

1-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Жалпы ережелер»;

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Осы Нұсқаулық бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының, ерікті жинақтаушы зейнетақы қорларының (бұдан әрі - жинақтаушы зейнетақы қорлары), банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардың, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының, өзара сақтандыру қоғамдарының, сақтандыру брокерлерінің, бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушылардың, арнайы қаржы компанияларының, акционерлік инвестициялық қорлардың және микроқаржы ұйымдарының (бұдан әрі - ұйым) меншікті ақшаны салымдарға, заемдарға, бағалы қағаздарға, туынды құралдарға, тазартылған қымбат металдарға, шетел валютасына орналастыру операцияларының, хеджирлеу операцияларының, сондай-ақ РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебін жүргізуді нақтылайды.»;

2-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Осы Нұсқаулықта пайдаланылатын негізгі ұғымдар»;

3-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Бағалы қағаздармен операциялардың бухгалтерлік есебі»;

4-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«4. РЕПО және кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебі»;

5-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату операцияларының бухгалтерлік есебі»;

6-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Шетел валютасымен операциялардың бухгалтерлік есебі»;

7-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Берілген заемдардың бухгалтерлік есебі»;

8-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Салымдардың бухгалтерлік есебі»;

9-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Туынды құралдармен операциялардың бухгалтерлік есебі»;

10-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«10. Хеджирлеудің бухгалтерлік есебі»;

11-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«11. Зейнетақы активтерінен және зейнетақы активтері бойынша инвестициялық кірістен комиссиялық сыйақыны есептеу операцияларының бухгалтерлік есебі»;

12-тарау алып тасталсын.

6. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» 2011 жылғы 1 шілдедегі № 69 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7118 тіркелген, 2011 жылғы 2 қарашада «Заң газеті» газетінде № 160 (1976) жарияланған) мынадай өзгерістер мен толықтыру енгізілсін:

қаулыда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы»;

кіріспе және 1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы Қазақстан

Республикасының Заңына сәйкес және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.»;

көрсетілген қаулымен бекітілген Жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жөніндегі нұсқаулықта:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізу жөніндегі нұсқаулық»;

1-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Жалпы ережелер»;

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Осы Нұсқаулық «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі туралы» 1995 жылғы 30 наурыздағы, «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы, «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес әзірленді және бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры және ерікті жинақтаушы зейнетақы қорлары (бұдан әрі - Қор) жүзеге асыратын зейнетақы активтерімен операциялардың бухгалтерлік есебін жүргізуді нақтылайды.»;

2-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Осы Нұсқаулықта қолданылатын негізгі ұғымдар»;

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Осы Нұсқаулықта «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» 2013 жылғы 21 маусымдағы, «Бухгалтерлік есеп пен қаржылық есептілік туралы» 2007 жылғы 28 ақпандағы Қазақстан Республикасының заңдарында және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарында көзделген ұғымдар пайдаланылады.»;

3-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Зейнетақы жарналарын алу және зейнетақы жинақтарын төлеу жөніндегі операциялардың бухгалтерлік есебі»;

5-тармақтың бірінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры төлем құжаттары және алдыңғы жұмыс күні үшін олардың пайдасына «Мемлекеттік зейнетақы төлеу орталығы» республикалық мемлекеттік қазынашылық кәсіпорнынан алынған міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары мен өсімпұлдар аударылатын жеке тұлғалардың тізімдері негізінде мынадай бухгалтерлік жазбаны жүзеге асырады.»;

мынадай мазмұндағы 5-1-тармақпен толықтырылсын:

«5-1. Ерікті зейнетақы жарналарының сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы ақша қаражаттары (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот)

Кт 3390 65 Жеке зейнетақы шоттарындағы зейнетақы жинақтары.»;

4-тарау мынадай редакцияда жазылсын:

«4. Зейнетақы активтерін бағалы қағаздарға орналастыру бойынша операциялардың бухгалтерлік есебі

1-параграф. Әділ құны бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды есепке алу

9. «Әділ құны бойынша бағаланатын» санатына жіктелген борыштық бағалы қағаздарды сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) брокерге авансты аударған кезде:

Дт 1610 02 Брокерлермен есеп айырысу

Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот);
2) комиссиялық шығыстар сомасында:		
Дт	7470 81	Қор биржасының қызметтері үшін комиссиялық шығыстар
	7470 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін комиссиялық шығыстар
Кт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін есептелген комиссиялық шығыстар;
3) бұрын есептелген комиссиялық шығыстарды төленген кезде:		
Дт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін есептелген комиссиялық шығыстар
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;
4) сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):		
Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер
	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;
5) сыйлықақы сомасына:		
Дт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер
	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот);
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;
6) дисконт (жеңілдік) сомасына:		
Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
7) алдыңғы ұстаушы есептеген сыйақы сомасына:		
Дт	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
Кт	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот);
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;
8) операция бағасы активтің әділ құнын білдірмеген жағдайда қаржы активтерін бастапқы тану әділ құн бойынша жүзеге асырылады:		
борыштық бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асқан кезде:		
Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар

Кт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

борыштық бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:

Дт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;
	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер.»;

9) мәміле күні валюталандыру күнінен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болған жағдайда, валюталандыру күні әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың толық құнына:

Дт 3540 Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер

Кт 1060 61 Ағымдағы шоттағы ақша қаражаты (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот);

10. Әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақыны есептеген кезде есептелген сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
Кт	6110 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақыны алуға байланысты кірістер;

11. Әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) сыйлықақы амортизациясы сомасына:

Дт	7310 02	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақының амортизациясына байланысты шығыстар
Кт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) дисконт (жеңілдік) амортизациясы сомасына:

Дт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
Кт	6110 03	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясына байланысты кірістер.

12. Осы Нұсқаулықтың 10 және 11-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен кейін және сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдікті) амортизациясынан кейін әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды Қордың есеп саясатында белгіленген кезеңділікпен әділ құны бойынша қайта бағалау жүргізіледі және мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

1) әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан

жоғары болса:

Дт	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
Кт	6150 01	Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған кірістер;

2) әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан жоғары болса:

Дт	7470 03	Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған шығыстар
Кт	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

3) әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың әділ құнының есепте тұрған оң немесе теріс түзету сомасына:

Дт	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.

13. Құны валюталардың айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
Кт	6250 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер;

және бір мезгілде:

Дт	7430 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар
Кт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету

	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;
2) теріс бағамдық айырма сомасына:		
Дт	7430 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
және бір мезгілде:		
Дт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт	6250 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер.

14. Осы Нұсқаулықтың 10-тармағына сәйкес сыйақыны есептегеннен кейін әділ құны бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны эмитент өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы ақша қаражаттары (зейнетақы активтері) (инвестициялық шот)
Кт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы.

15. Сыйақыны есептегеннен кейін, сыйлықақы немесе дисконт (жеңілдік) амортизациясы және сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалағаннан кейін әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған борыштық бағалы қағаздарды осы Нұсқаулықтың 10-12-тармақтарына сәйкес сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;

2) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар бойынша амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:

- Дт 1140 62 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
2030 62 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- Кт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
- 3) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:
- Дт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
- Кт 1140 64 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
2030 64 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;
- 4) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды әділ құн бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:
- Дт 1140 65 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
2030 65 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
- Кт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
- 5) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
1280 10 Басқа да дебиторлық берешек
- Кт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
1270 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер
1270 04 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
2170 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер
2170 03 Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы;
- 6) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
1280 10 Басқа да дебиторлық берешек
- Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;
- 7) әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың есептік құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:
- Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
- Кт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
- 8) мәміле күні валюталандырылған күннен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болса валюталандырылған күні сатылған әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың толық құнына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
Кт 1280 10 Басқа да дебиторлық берешек.
16. Эмитент әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарды өтеген кезде, осы

Нұсқаулықтың 10, 11 және 12-тармақтарына сәйкес сатып алынған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақыны, амортизацияны, сыйлықақыны немесе дисконтты есептегеннен кейін және әділ құны бойынша қайта бағаланғаннан кейін эмитенттен келіп түскен ақша сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы.

2-параграф. Әділ құны бойынша бағаланатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды есепке алу

17. «Әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар» санатына жіктелген үлестік бағалы қағаздарды сатып алған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) брокерге авансты аударған кезде:

Дт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері);

2) комиссиялық шығыстар сомасына:

Дт	7470 81	Қор биржасының қызметтері үшін комиссиялық шығыстар
	7470 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтері үшін комиссиялық шығыстар
Кт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар;

3) бұрын есептелген комиссиялық шығыстар төленген кезде:

Дт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;

4) сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):

Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер;

5) операция бағасы активтің әділ құнына тең болмаған жағдайда қаржылық активтерді бастапқы тану әділ құн бойынша жүзеге асырылады:

үлестік бағалы қағаздарды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып кеткен жағдайда:

Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

Үлестік бағалы қағаздардың әділ құнының оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда:

Дт 1140 61 Әділ ұны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2030 61 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар;

6) мәміле күні валюталандырылған күннен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болса валюталандырылған күні әділ құн бойынша бағаланатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздардың толық құнына:

Дт 3540 Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелері

Кт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері).

18. Акционерлік қоғам акционерлерінің (акцияларын Қор сатып алған) жалпы жиналысында әділ құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылданғаннан кейін, тиесілі дивидендтер сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт 1270 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер

2170 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер

Кт 6110 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер.

19. Әділ құны бойынша бағаланатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша және құны шетел валютасымен көрсетілген әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар валюталарының айырбастау бағамы бойынша қайта бағалау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) егер әділ құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құны олардың есептік құнынан жоғары болса, оң түзету сомасына және құны шетел валютасымен көрсетілген, әділ құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар бойынша бағамдық айырма сомасына:

Дт 1140 64 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

2030 64 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

Кт 6150 01 Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен түскен іске асырылмаған кірістер;

2) егер әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың есептік құны олардың әділ құнынан жоғары болса, теріс түзету сомасына және құны шетел валютасымен көрсетілген, әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар бойынша бағамдық айырма сомасына:

Дт 7470 03 Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған шығыстар

Кт 1140 65 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету

2030 65 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету;

3) әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құнын есепте тұрған оң немесе теріс түзету сомасына:

Дт 1140 65 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету

2030 65 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету

Кт 1140 64 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету

2030 64 Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету.

20. Осы Нұсқаулықтың 18-тармағына сәйкес дивидендтерді есептегеннен кейін әділ құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздар бойынша эмитент дивидендтерді төлеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
Кт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер.

21. Әділ құны бойынша бағаланатын сатып алынған үлестік бағалы қағаздарды сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) әділ құн бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша жинақталған оң қайта бағалау сомасына:

Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;

2) әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың әділ құны бойынша жинақталған теріс қайта бағалау сомасына:

Дт	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

3) әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
	1280 10	Басқа да дебиторлық берешек
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

4) әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы олардың есептік құнынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
	1280 10	Басқа да дебиторлық берешек
Кт	6280 09	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;

5) әділ құны бойынша бағаланатын үлестік бағалы қағаздардың есептік құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда, айырма сомасына:

Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
Кт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

6) мәміле күні валюталандырылған күннен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болса валюталандырылған күні сатылған әділ құн бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың толық құнына:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
Кт	1280 10	Басқа да дебиторлық берешек.

3-параграф. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздармен операцияларды есепке алу

22. «Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын» санатына жіктелген бағалы қағаздарды сатып алған кезде мәміле бойынша шығындар кіретін сатып алу құнына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

- 1) брокерге авансты есептеу немесе аудару кезінде:
Дт	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері);
- 2) комиссиялық шығыстар сомасына:
Дт	7470 81	Қор биржасының қызметтері үшін комиссиялық шығыстар
	7470 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін комиссиялық шығыстар
Кт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін есептелген комиссиялық шығыстар;
- 3) бұрын есептелген комиссиялық шығыстар төленген кезде:
Дт	3380 81	Қор биржасының қызметтері үшін есептелген комиссиялық шығыстар
	3380 82	Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызметтер үшін есептелген комиссиялық шығыстар
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу;
- 4) мәмілелер бойынша шығындарды ескере отырып, сатып алынған борыштық бағалы қағаздардың таза құнына (оның номиналдық құнынан аспайтын сомаға):
Дт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер;
- 5) сыйлықақы сомасына, сондай-ақ мәміле бойынша шығындар сомасына:
Дт	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
	1610 02	Брокерлермен есеп айырысу
	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер;
- 6) дисконт (жеңілдік) сомасына:
Дт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
Кт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
- 7) бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы сомасына:
Дт	1270 04	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
	2170 03	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері);
- 8) операция бағасы активтің әділ құнын көрсетпеген жағдайда, қаржы активтерін бастапқы тану әділ құны бойынша жүзеге асырылады:

борыштық бағалы қағазды сатып алу бойынша мәміле сомасы олардың әділ құнынан асып түскен жағдайда:

Дт	7470 10	Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан болған шығыстар
Кт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

борыштық бағалы қағаздардың әділ құны оларды сатып алу бойынша мәміле сомасынан асып түскен жағдайда:

Дт	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;

9) егер мәміле күні валюталандыру күнінен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болған жағдайда, валюталандыру күні амортизацияланған құны бойынша бағаланатын сатып алынған бағалы қағаздардың толық құнына:

Дт	3540	Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер
Кт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері).

23. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақыны есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
Кт	6110 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер.

24. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялау кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жазылады:

1) сыйлықақы амортизация сомасына:

Дт	7310 02	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы амортизациясымен байланысты болған шығыстар
Кт	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

2) дисконт (жеңілдік) амортизациясы сомасына:

Дт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
Кт	6110 03	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконттың амортизациясымен байланысты кірістер

25. Құны валюталарды айырбастау бағамы бойынша шетел валютасымен көрсетілген, амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қайта бағалаған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жазылады:

1) оң бағамдық айырма сомасына:

Дт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
Кт	6250 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер;

және бір мезгілде:

Дт	7430 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар
Кт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;

2) теріс бағамдық айырма сомасына:

Дт	7430 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар
Кт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы;

және бір мезгілде:

Дт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт

Кт 6250 01 Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер.

26. Осы Нұсқаулықтың 23-тармағына сәйкес сыйақы есептегеннен кейін эмитент амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақыны өтеген кезде алынған сыйақы сомасына мынадай бухгалтерлік жазба жүзеге асырылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
Кт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Бағалы қағаздар бойынша бұрынғы ұстаушылар есептеген сыйақы.

27. Осы Нұсқаулықтың 23 және 24-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен кейін және сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды сатқан кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жазылады:

1) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

- Дт 1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
- Кт 1130 63 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
2020 63 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;
- 2) амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:
- Дт 1130 62 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
2020 62 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
- Кт 1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
- 3) амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
1280 10 Басқа да дебиторлық берешек
- Кт 1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
1270 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер
1270 04 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
2170 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
2170 03 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы;
- 4) амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды сату бойынша жасалған мәміле сомасы оның есептік құнынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
1280 10 Басқа да дебиторлық берешек
- Кт 6280 09 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан түскен кірістер;
- 5) амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың есептік құны оларды сату бойынша жасалған мәміле сомасынан асып кеткен жағдайда айырма сомасына:
- Дт 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алу-сатудан шығыстар
- Кт 1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
- 6) егер мәміле күні валюталандыру күнінен (сатып алынатын актив үшін ақшаны нақты аудару күні) өзгеше болған жағдайда, валюталандырылған күні амортизацияланған құны бойынша бағаланатын сатылған бағалы қағаздардың толық құнына:
- Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері)
- Кт 1280 10 Басқа да дебиторлық берешек.
28. Осы Нұсқаулықтың 23 және 24-тармақтарына сәйкес сыйақыны есептегеннен кейін және сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялаған соң эмитент амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды өтеген кезде эмитенттен түскен ақша сомасына мынадай

бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
Кт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы.

4-параграф. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнсызданған кезде есепке алу

29. Қор әрбір есепті күні амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануына халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес тест жүргізеді. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың ықтимал құнсыздануын көрсететін белгілер болған кезде құнсызданудан болған зиян есептеледі.

30. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнсыздануынан болған зияндарды жабуға резервтер (провизиялар) құрылған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	7440 01	Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру бойынша шығыстар
Кт	1290 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтер бойынша зияндарды жабуға арналған резервтер (провизиялар).

31. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнсыздануынан болған зияндарды жабуға резервтер (провизиялар) азайған (күшін жойған) кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1290 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша зияндарды жабуға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	6240 01	Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (күшін жоюдан) түскен кірістер.

32. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын құнсызданған бағалы қағаздарды қалыптастырылған резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығарған кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1290 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері бойынша зияндарды жабуға арналған резервтер (провизиялар)
Кт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері.

33. Эмитент амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, резервтер (провизиялар) есебінен есептен шығарылған бағалы қағаздардың құнын өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1060 61	Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаты (зейнетақы активтері)
Кт	6240 01	Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (күшін жоюдан) түскен кірістер.

34. Қор амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған зиянды өтеу туралы шешім қабылдаған жағдайда мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт	1280 10	Басқа да дебиторлық берешек
----	---------	-----------------------------

Кт 6240 01 Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (күшін жоюдан) түскен кірістер.

35. Қор амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздардың құнсыздануынан болған зиянды өтеген кезде мынадай бухгалтерлік жазба жазылады:

Дт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ұлттық валютадағы ақша (зейнетақы активтері)

Кт 1280 10 Басқа да дебиторлық берешек.

36. Қор әрбір есепті күні амортизацияланған құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнсыздануынан болған зиянды өтеу бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануына халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес тест жүргізеді.»;

5-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Зейнетақы активтерін салымдарға орналастыру бойынша операциялардың бухгалтерлік есебі»

6-тарау мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Сатып алынған борыштық және үлестік бағалы қағаздарды санаттар бойынша қайта жіктеудің бухгалтерлік есебі

53. Сыйақыны есептегеннен, сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялағаннан кейін, осы Нұсқаулықтың 10, 11 және 12-тармақтарына сәйкес қайта жіктелетін борыштық бағалы қағаздарды әділ құны бойынша қайта бағалаған соң борыштық бағалы қағаздарды «әділ құны бойынша бағаланатын» санаттан «амортизацияланған құны бойынша бағаланатын» санатқа аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жазылады:

1) борыштық бағалы қағаздардың номиналдық құнына:

Дт 1130 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері

2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері

Кт 1140 61 Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері

2020 61 Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;

2) борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы сомасына:

Дт 1270 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

1270 04 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

2170 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

2170 03 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

Кт 1270 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

1270 04 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

2170 01 Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түрінде есептелген кірістер (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)

2170 03 Алдыңғы ұстаушылар бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақы (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты);

3) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:

Дт	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;
4) амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:		
Дт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
Кт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт;
5) әділ құны бойынша борыштық бағалы қағаздарды оң қайта бағалау сомасына:		
Дт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт	1140 64	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету
	2030 64	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын оң түзету;
6) әділ құны бойынша борыштық бағалы қағаздарды теріс қайта бағалау сомасына:		
Дт	1140 65	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
	2030 65	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтерінің әділ құнын теріс түзету
Кт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы

54. Сыйақыны есептегеннен кейін, осы Нұсқаулықтың 23 және 24-тармақтарына сәйкес қайта жіктелетін бағалы қағаздар бойынша сыйлықақыны немесе дисконтты (жеңілдікті) амортизациялаған соң борыштық бағалы қағаздарды «амортизацияланған құны бойынша бағаланатын» санаттан «әділ құн бойынша бағаланатын» санатқа аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың номиналдық құнына:

Дт	1140 61	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2030 61	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері

Кт	1130 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері
	2020 61	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері;
2) борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген сыйақы сомасына:		
Дт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы (әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
Кт	1270 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	1270 04	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	2170 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы түріндегі есептелген кірістер (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты)
	2170 03	Алдыңғы ұстаушылардың бағалы қағаздар бойынша есептеген сыйақысы (амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жеке шоты);
3) амортизацияланбаған сыйлықақы сомасына:		
Дт	1140 63	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2030 63	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
Кт	1130 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы
	2020 63	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша сыйлықақы;
4) амортизацияланбаған дисконт (жеңілдік) сомасына:		
Дт	1130 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2020 62	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
Кт	1140 62	Әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт
	2030 62	Әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері бойынша дисконт.»;

7-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Зейнетақы активтерін тазартылған қымбат металдарға орналастыру бойынша операциялардың бухгалтерлік есебі»;

8-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«8. Кері РЕПО операцияларының бухгалтерлік есебі»;

9-тараудың тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Туынды қаржы құралдарымен операциялардың бухгалтерлік есебі»;

10-тарауда:

тақырыбы мынадай редакцияда жазылсын:

«10. Инвестициялық кірісті және комиссиялық сыйақыларды қалыптастыру бойынша операциялардың

бухгалтерлік есебі»;

85-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«Инвестициялық кірісті қалыптастыру кезінде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) бар кірістер сомасына:

Дт	6110 01	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйақы алумен байланысты кірістер
	6110 03	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясына байланысты кірістер
	6110 04	Бағалы қағаздармен кері РЕПО операциялары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	6110 05	Орналастырылған салымдар бойынша дисконт амортизациясы бойынша кірістер
	6110 29	Талап ету салымдары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	6110 30	Мерзімді салымдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	6110 31	Шартты салымдар бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер
	6110 34	Сыйақы алуға байланысты басқа да кірістер
	6110 64	Сыртқы басқарудағы активтер бойынша кірістер
	6150 01	Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған кірістер
	6240 01	Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер
	6240 02	Екінші деңгейдегі банктерде және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарда орналастырылған салымдар бойынша құрылған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруден (жоюдан) түскен кірістер
	6250 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер
	6280 01	Тазартылған қымбат металдарды сатып алудан-сатудан түскен кіріс
	6280 03	Тазартылған қымбат металдарды қайта бағалаудан түскен іске асырылмаған кірістер
	6280 07	Басқа да кірістер
	6280 09	Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан түскен кірістер
	6290 01	Фьючерс мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 02	Бағалы қағаздар бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 03	Шетел валютасы бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 04	Тазартылған қымбат металдар бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 05	Опцион мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 07	Своп мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған кіріс
	6290 09	Фьючерс мәмілелері бойынша кірістер
	6290 10	Форвард мәмілелері бойынша кірістер
	6290 11	Опцион мәмілелері бойынша кірістер
Кт	5610	Жиынтық пайда (жиынтық залал);

2) бар шығыстар сомасына:

Дт	5610	Жиынтық пайда (жиынтық залал)
Кт	7310 02	Сатып алынған бағалы қағаздар бойынша сыйлықақы амортизациясына байланысты шығыстар
	7310 10	Орналастырылған салымдар бойынша сыйлықақы амортизациясы бойынша шығыстар
	7310 25	Сыйақы төлеуге байланысты басқа да шығыстар
	7430 01	Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар

- 7430 02 Шетел валютасын қайта бағалаудан болған іске асырылған шығыстар
- 7440 01 Сату үшін қолда бар және өтеуге дейін ұсталатын бағалы қағаздар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру бойынша шығыстар
- 7440 02 Орналастырылған салымдар бойынша резервтерді (провизияларды) қалыптастыру бойынша шығыстар
- 7440 62 Сыртқы басқарудағы активтер бойынша шығыстар
- 7470 01 Тазартылған қымбат металдарды сатып алу-сату бойынша шығыстар
- 7470 03 Өзгеруі пайда немесе зиянның құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған шығыстар
- 7470 04 Тазартылған қымбат металдарды қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыстар
- 7470 10 Бағалы қағаздарды сатып алудан-сатудан болған шығыстар
- 7470 27 Басқа да комиссиялық шығыстар
- 7470 81 Қор биржасының қызмет көрсетуі үшін комиссиялық шығыстар
- 7470 82 Брокерлік және дилерлік қызмет бойынша қызмет көрсетуі үшін комиссиялық шығыстар
- 7480 01 Фьючерс мәмілесін қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыс
- 7480 02 Бағалы қағаздар бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан іске асырылмаған шығыс
- 7480 03 Шетел валютасы бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыс
- 7480 04 Тазартылған қымбат металдар бойынша форвард мәмілесін қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыс
- 7480 05 Опцион мәмілесін қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыс
- 7480 07 Своп мәмілесін қайта бағалаудан болған іске асырылмаған шығыс
- 7480 09 Фьючерс мәмілелері бойынша шығыстар
- 7480 10 Форвард мәмілелері бойынша шығыстар
- 7480 11 Опцион мәмілелері бойынша шығыстар.»;

88-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«88. Қорға тиесілі инвестициялық кірістен комиссиялық сыйақыны есептеген кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

1) Қорға тиесілі инвестициялық кірістен комиссиялық сыйақының сомасына мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт 7470 27 Басқа да комиссиялық шығыстар

Кт 3380 61 Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық сыйақылар.

Инвестициялық кірістен комиссиялық сыйақы сомасын Қордың ағымдағы шотына аударған кезде мынадай бухгалтерлік жазбалар жүзеге асырылады:

Дт 3380 61 Инвестициялық кірістен есептелген комиссиялық сыйақылар

Кт 1060 61 Ағымдағы шоттағы (инвестициялық шот) ақша қаражаттары (зейнетақы активтері).»;

89-тармақ алып тасталсын;

11-тарау мынадай редакцияда жазылсын:

«11. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті

шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның сенімгерлік басқаруына берілген зейнетақы активтерінің бухгалтерлік есебі

90. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымға зейнетақы активтерін берген кезде:

Дт 2020 64 Сыртқы басқарудағы активтер
Кт Активтердің тиісті шоттары.

91. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның сенімгерлік басқаруына берілген зейнетақы активтерін қайта бағалау кезінде:

1) оң қайта бағалау сомасына:

Дт 2020 64 Сыртқы басқарудағы активтер
Кт 6110 64 Сыртқы басқарудағы активтер бойынша кірістер

2) теріс қайта бағалау сомасына:

Дт 7440 62 Сыртқы басқарудағы активтер бойынша шығыстар
Кт 2020 64 Сыртқы басқарудағы активтер.

92. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің талаптарына сай келетін, инвестициялық портфельді басқару жөніндегі қызметті шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес жүзеге асыратын шетелдік ұйымның сенімгерлік басқаруына берілген зейнетақы активтері қайтарылған (алынған) кезде:

Дт Активтердің тиісті шоттары
Кт 2020 64 Сыртқы басқарудағы активтер.».

7. Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының «Бухгалтерлік есеп жүргізуді ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» 2012 жылғы 24 тамыздағы № 270 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 7978 тіркелген, «Егемен Қазақстан» 2012 жылғы 12 желтоқсанда № 431-432 (27894) жарияланған) мынадай өзгеріс енгізілсін:

көрсетілген қаулымен бекітілген Бухгалтерлік есеп жүргізуді ұйымдастыру қағидаларында:

141-тармақтың екінші абзацы мынадай редакцияда жазылсын:

«банктермен, қазынашылық органдарымен, қаржы, салық органдарымен, бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорымен және ерікті жинақтаушы зейнетақы, еншілес ұйымдарымен есептердің бірдейлігін тексерумен;».

Е-KZT МҮМКІНДІКТЕРІМЕН ТАНЫС БОЛЫҢЫЗДАР

Сізге e-kzt Интернет арқылы оңай тез және ең бастысы қауіпсіз сатып алуға мүмкіндік береді.

Е-KZT-бұл интернет желісіндегі тауарлар мен қызметтерге ақы төлеуге, ақша аударуға, түсім және төлем туралы барлық ақпаратты сенімді сақтауға мүмкіндік береді. Коммуналдық қызметтер, телефония, теледидар, он-лайн ойындар, жеңілдік купондар және сертификаттар, интернет және хостинг, сондай-ақ, көптеген басқа қызметтердің төлем www.e-kzt.kz порталында қол жетімді болады.

«e-kzt» өзгеше ерекшеліктері ең төменгі тариф пен ыңғайлы интерфейс пайдалану оңай болыптабылады. Электронды ақша арқылы төлем тез арада жүргізіледі, ал электронды әмиянды ашу және толтыру on-line тәртібінде жеке ақпарат бланкін тольырмай-ақ санаулы минуттарда жүргізіледі.

Форумында Сізді қызықтыратын сұрақтарды қоя аласыз.

[HTTPS:// WWW.EKZT.KZ/FEEDBACK](https://www.e-kzt.kz/feedback)